

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

Före 1700

Geogr.

Fol.

F 1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

1700

H
cl

H. 2.
c/n: 207. 12 1/2

F1700
Fol 256

Dahlberg, E., *Suecia antiqua et hodierna...*
c. Örnhielms text. 1674

Samb. m. denna: Provarc av P. Lagerlöfs text. 1696 et. 97.

- " -

4 blad m. Dahlbergs egenhändiga
anvisningar till tryckeriet gällande
Örnhielms text.

- " -

Avdrag av anfanger. o. vignetter.
Se Klemmings anteckn. på näst-
följande blad v. (verso)

1600 tablet
Fol
Geop
o

ANTIOUA HODIERNNA.

Antiochia in Syriae Provincia sita, hodie Antakya dicitur. Hanc urbem
Cicero in libro de Consulibus ad Pompeium laudat, quod in
Ciceronis Epistola ad Titum Pomponium legitur.

Antiochia in Syriae Provincia sita, hodie Antakya dicitur. Hanc urbem
Cicero in libro de Consulibus ad Pompeium laudat, quod in
Ciceronis Epistola ad Titum Pomponium legitur.

Antiochia in Syriae Provincia sita, hodie Antakya dicitur. Hanc urbem
Cicero in libro de Consulibus ad Pompeium laudat, quod in
Ciceronis Epistola ad Titum Pomponium legitur.

Antiochia in Syriae Provincia sita, hodie Antakya dicitur. Hanc urbem
Cicero in libro de Consulibus ad Pompeium laudat, quod in
Ciceronis Epistola ad Titum Pomponium legitur.

Antiochia in Syriae Provincia sita, hodie Antakya dicitur. Hanc urbem
Cicero in libro de Consulibus ad Pompeium laudat, quod in
Ciceronis Epistola ad Titum Pomponium legitur.

Antiochia in Syriae Provincia sita, hodie Antakya dicitur. Hanc urbem
Cicero in libro de Consulibus ad Pompeium laudat, quod in
Ciceronis Epistola ad Titum Pomponium legitur.

Antiochia in Syriae Provincia sita, hodie Antakya dicitur. Hanc urbem
Cicero in libro de Consulibus ad Pompeium laudat, quod in
Ciceronis Epistola ad Titum Pomponium legitur.

Antiochia in Syriae Provincia sita, hodie Antakya dicitur. Hanc urbem
Cicero in libro de Consulibus ad Pompeium laudat, quod in
Ciceronis Epistola ad Titum Pomponium legitur.

Antiochia in Syriae Provincia sita, hodie Antakya dicitur. Hanc urbem
Cicero in libro de Consulibus ad Pompeium laudat, quod in
Ciceronis Epistola ad Titum Pomponium legitur.

F1700
Fol 256.

Det första fragmentet, eller "prof-arket" (d. i. korrekturet) på 4 språk är af Örnhielms. Rättelserna äro af hans hand. Se den latinske texten i Wetteblads Greiner or peim gamla laugum ss. sidan 93. — Det nämnes redan den 11 Januari 1695 i ett bref från Spole i Upsala, och kan således med säkerhet antagas vara tryckt 1694. Örnhielms egen handskrift finnes i K. Bibl. Han kallades till arbetet genom kgl. brefvet 2 Juli 1690.

Det andra fragmentet är ett prof-ark (i nyare mening) på Lagerlöfs arbete.

Mer än underligt är att (Warmholtz) Björnstjernas och Nescher icke haft detta klart för sig. Warmholtz hade dock ej sett arken, eller läst de af Björnstjernas tryckta brefven i V. H. u. Ant. Akademiens handlingar 8de delen, sidorna 35-95.

G. R.

16 bokstäfvar 44 queres de lampes och vignetter (2 dubbla)

Dahlbergs stul på vignetterna. — Samlingen har genom Gården Petrusson kommit ut urtingen från Rikes-Arkiwet, och efter honom 1795 till Nescher. De handritade ritade vignetterna äro flyttade till handskriftsamlingen, Dahlbergs plancher. Nr. 7, 20, 22, 33, 34 synas ej ha blifvit stuckna.

Swidde graverade	4	queres de Lampes	1695	för	16	Rdr	sp.
—	8	vignetter öfver kapitlen	—	—	16	—	—
Avecken	8	queres de Lampes	1701	—	32	—	—
—	10	vignetter öfver kapitlen	—	—	20	—	—

Pl. Lampen till de i denna volym avbildade 16 initialerna finnes i Rikesark.

16.1. 1924

G. R.-ok.

LIBER PRIMUS.
DE
Svecia ac Gothia in
genere.

CAP. I.

De Vocabulo situque Sveciæ ac
Gothiæ.

Sveonum nomen
ab illustri Regni
conditore Sve-
none potius quã
à cæsis exustis-
que solitudini-
bus deduxero.

Nam excisis u-
stulatiq; fylvis terram vomere sub-
egisse, solumque aratro versum fru-
gibus ferendis aptum reddidisse,
quã terræ huic primisque ejus cultoribus
peculiariter nomen dedisse poterit,
quum nulla sub Noacho merfi orbis
pars ficcata, opacisque fylvis vestita,
non ad eum modum purgari inque
agros & pascua converti debuerit?
Quod itaque post aquarum illuviem
seculo primo & proximis fieri passim
cœptum per cæteros divisi occupatique
jam orbis partes, tanquam peculiare
quid in populo Sveonum captoque ab
eis solo notari non potuit, atque ita
notari, ut nomen ipsis inde, tanquam
à certo quodam gnorismate, dari
debuerit. Cur non potius, ut à vicinarum
gentium conditoribus (a) Noro Norst/
Norige/ id est, Norus, Norigia; Dano
Danst Danmarck: Danus Dania; Angul
Anglist/ Anster/ Angelland/ Anglus
Anglia: Teutone Teutsch/ Tyst/ Tystland/
Teuto, Teu-

Första Boken.

Om
Sverige old Gøtha-
rike i gemen.

CAP. I.

Om Sveriges åff Gøtharikes
namm åff belågenhet.

Svea namn i
förmenar man
rättare wara
härkammit af
dätta Rikes be-
römlige institta-
re Konig Swea
ån af stogars åff

ödemarckers kullfällande åff swedjande.
Ty huru kan Skatland fått enkans-
nerligen namn där af / att då första
inbyggjare gienom stofffällande åff
swedjande giödt då åfermarck be-
qwãm att plöjas / säas åff bärã sãd / e-
mådan intet land / wårlden / som af
Noaks flod fördrãnt / åff nu åter tãrt
blifwit war / har på annat sätt / ifrån
de tiãkka stogar / hwar mäd tãt öfwer-
wurit war / kunnãt blifwa rãnsët / åff
till åfer-åff betesmarck förwãndt? För-
dãnskull / dãt som på första eller flera
hundrade års tid nåst effter syndaflod-
den skiedde i alla andra utdelte åff up-
ptagne wårldenes parter / dãt kunde
ju ikke uti Swearne åff dãt land de in-
togo / sãlunda enstãlt utmãrckjas / at
dãr af sãsom itt sãrdeles kiãnnetefn de
borde få sitt namn åff kiãnnemãrcke.
Hwi mã man ikke tykkja likare / att
som de nåst omliiggjande fãlt åff land /
tros fått sine namn af deras första
uphofs mãnn / sãsom af Nore Norst
åff Norige / af Dan / Danst åff Dan-
marck /

(a) Oddo Monachus Hiitor. Min. Olavi Tryggonidis Cap. XIX. initio, quem nuper edidit Jacobus Renhielmus.

LIVRE PREMIER.

DE

La Suede & de la Gothie en general.

CHAP. I.

Du nom & de la situation de la Suede & de la Gothie.

E trouve plus raisonnable de faire descendre le nom de Suedois de Suen illustre fondateur du Rojaume, que des bois qu'on y avoit coupez &

brûlez. Car comment cette maniere de cultiver la terre, a-elle pu donner à ce pais & à ce peuple son nom en particulier, vu qu'il n'y a point d'endroit de toute la terre couverte de bois, qui n'ait exigé une semblable culture, pour être chngé en des champs & des prairies? Il n'y a donc point d'apparence, qu'une coûtume generalement reçue dans toutes les autres parties de l'univers, dans le premier siecle après le Deluge aussi bien que dans les suivans, euxquels on avoit commance à le partager & cultiver, ait pû donner à ce pais & à ses habitans leur nom propre, pour les distinguer d'avec les autres, comme par une marque toute particuliere.

1. Pourquoi ne croiroit-on plutôt, que les Suedois nommez Swänst / Sverige Suedois, Suede, ayent reçu leur nom de Suen leur fondateur, de même que les peuples voisins, qui de Norus derivant Norst Norige / Norvegois, Norvege, de Dan Danst Dannemarc / Danois, Dannemarc: d'Angul, Anglist / Angerland / Anglois, Angleterre: de Teuton, Teutsch/

Das Erste Buch.

Von

Schweden un̄ Gothien ins gemein.

Das Erste Capitel.

Von Schweden und Gothen Namen und Gelegenheit.

En Nahmen der Schweden wolte ich lieber von Swen/einem berühmten Urheber des Schwedischen Reichs / als denen abge-

hauenen und verbrandten Wäldern / herleiten. Denn wie solte doch wohl die Zubereitung des Landes zu Acker und Wiesen / indeme man die überall erwachsene Waldungen ungehauen und durchs Feuer verbrant / diesen Ländern und deren ersten Einwohnern einen absonderlichen Nahmen gegeben haben / weil der ganze Erdboden / nachdeme er von der zu Noe Zeiten entstandener Sündfluth trucken worden / auf eben solche Weise hat müssen bebauet werden? Hat also dasjenige / so man in den ersten und nachfolgenden Jahrhunderten nach der Ergießung des Gewässers in denen andern eingenommenen und eingetheilten Orthern der Welt gethan / nicht als etwas besonders an den Schweden und der von ihnen eingenommenen Landschaft so mögen angesehen werden / daß man ihnen daher den Nahmen / als von einem sonderbahren Kennzeichen geben müste. Warum solte man nicht vielmehr davor halten / daß gleich wie bey denen benachbarten Völkern / von ihnen

4 Svecia Antiqua & Hodierna.

- Teutonia. ariter à Svenone Swänst / Sverige / Sveo, Svecus, Sveonia, Svecia ductum. censebitur? Teutones quidem gentem terramque nostram Schweden appellant, quod sono sine videtur Gothico Sweda vel Swedja / hoc est, urere; Sed in eo nulla adparet Teutonibus urendi significatio, quum urendi actus ipsis non Schweden vel Schwieden / Sed brännnen dicatur, quod eodem significatu nobis bränna dicitur. Itaque ex Gothico Sweda Svedia Svedorumque Teutonibus usurpata vocabula nequaquam fluxere, quæ alii Sveciæ, Sveoniæ, Svecorum, Sveonum Svionumve nominibus efferunt. Olim Majoribus nostris Regnum hoc Sweawälde vel Swiawaldi / id est, Sveonum Dynastia vel Regnum dictum more usitatissimo, atque hinc Sveonum Svionumve fluxit nomen usurpatum Tacito & aliis, quod plane convenit cum veteri itidem nostratum Swea Rike / unde gentile nomen Swar & (b) Upswear / hoc est, Sveones & Sveci superiorem Sveoniæ partem incolentes.
6. Desipiunt verò, qui Sverige seu Sveciam dictam putant quasi Zwe-Reichen / quod è duobus Sveonum Gothorumque populis inde à multis retro seculis coaluerit constiteritque. Antiquitus enim Svecia, non in duo duntaxat, sed multò plura Regna Scissa fuit, quorum singuli tamen Reges Ubsaliensem tanquam præ cæteris eximium & Regum Regem, non comiter tantum observare, sed obsequiis tributisque fere annuis in super etiam colere debuerunt. Tales fiduciarii quondam Reges, usitato titulo Lyd & Skatt Kongar hinc dicti nostri & Majoribus. Qui quoniam sæpe, inita inter se armorum societate addictius regnantem supremum Ubsaliensem Regem bello graviter adfligerent, solioque nonnunquam dejicerent, ideo
- marck / af Ungul Inglift ått Angel-land; af Teut Tyst Tystland / åfwen så af Swän Swänst ått Sverige? Tystarne kalla fuller wårt fält ått land Schweden / hwilket ord möd lindet kämmer när inn på wårt Gidthiste ord sweda eller swedja / män har hos Tystarna ingen sådan bemärkelse / ty hos däm kallas aldrig sweda åller swedia Schweden / utan brännnen / hwilket ått åfwen hos åf heter bränna. Alltfordånstull kunna af dät Swänsta ordet swedia Tystarne intet kallar Sverige Schweden / dät somblige på latin kallat Svecia ått Sveonia, ått fälcket Svecos, Sveones åller Sviones. Wåra Förfäder hafwa fordom all- 5. månt kallat dätta Kongariket Sweawälde åller Swiawaldi / dät är / Swearnes wälde åller Rike / hwar af är tagit Swears åller Swiars namn / hwilket igenfinnes hos Tacitum ått andra / hwilket ått mäktas wäl öfwerens kommer mäd tåt som te gambli Swänsta dätta landet kallat / nämbli- 6. gen Swea Rike / hwar af fälcket är kallat blifwit Swear / dät är Swänste / ått Upswear de Swänste som bodt: dän Högländare delen af Sverige. Män de fara gansta willse / som 6. mena Sverige wara så kallat för dånstull / att dät ifrån många hundrade år tillbeka är af twänne Riken sammankämmit / de Swears ått Gidthers. Tig fordom war Sverige icke 7. i tu / utan fast flere Riken sonderdelat / hwilkas Kongar hwar för sig Upsala Kongen såsom dän förnämbsta ått de andras Öfer-Konung mäd all wördnat måtte gå till handa / ått mäd lydno ått årlig skatts årläggande upwakta. Sådana trostul- 8. dige Kongar kallades hos wåra Förfäder Lyd Kongar ått Skatt Kongar. Hwilka efter de åfta förbunde sig tillfamme / att mäd Krig angripa sin Öfwer Kong / när han mot däm tedde någon strånghet / så att de honou icke allenast mäd härskiöld beängstige 8. gade

(b) Upsal. Konunga B. 2. A. 5. o.

[Af Per Lagerlöf]

CAPUT PRIMUM:

Första Capitel.

DE vetustis quibusdam vocabulis, quibus olim in Græcorum ac Romanorum monumentis septentrionales terræ celebratæ sunt: & imprimis de nomine Scandinavia, atque de appellatione freti Baltici.

Om någre namn / under hwilke / i gamle tijder dese Nordiske Lånder uti the Græfiske och Romerske skrifter finnes wara förmålte: och först om Scandinavia, samt Srefund.

Septentrionem hunc nostrum, qui suo ambitu Sueciam, Norvegiam ac Lapmarkias complectitur, fuisse prisceis Græcis ac Romanis haud

incognitum: sed præclaram eximiamque, cum per reliquum orbem, tum etiam ad utriusque istius gentis homines, de illo famam manasse, intelligi vel exinde potest, quod in Græcorum ac Romanorum scriptis, quorum ad nostram memoriam aliquæ pervenerunt reliquæ, ejus situm, magnitudinem cæterasque dotes, sub diversis nominibus prædicari animadvertimus. Non itaque alienum puto, in ipso hujus operis primordio, nobiliora

I detta nordiske Land / som begriper uti sig / Sverige / Norge och Lapmarkerne / hafwer i forna tijder / hoos the Græker och Ro-

mare icke varit okunnigt: uthan at der om / så wål hoos bemålte Folck / som hoos den öfrige Werlden / är gånget ett förnämt och hederbart rychte / kan iånte andra stål / åfwen der utaf slutas / at uti de Græfiske och Romerske skrifter / som til wåre tijder komne åro / finnes des Belågenhet / Stoorlek / och andre Förmoner / under åtskilliga namn wara omrörde. Jag håller fördenksuld anständig / at i Begynnelsen af detta Wårck / för ögonen

profant tr. 1696 el. 1697.

liora vocabula memorare, quorum in antiquis monumentis quædam superfunt vestigia: idque profiteor facturum me, tanto minus prolixè, quanto majori studio ab eruditis viris, tam exteris quam indigenis, omnia iam antea collecta, & egregia diligentia enarrata esse comperio.

Plinius in illustri opere (a) quo ante mille sexcentos annos, universam rerum naturam descripsit, meminit *Scandinavia*; prodens, insulam esse incompertæ magnitudinis: & adiciens, ejus incolas tam magnificè de suo domicilio sensisse, ut *alterum orbem terrarum appellaverint*. Idem (b) *Scandiam* memorat, velut insulam à *Scandinavia* diversam. Id autem vel exinde factum puto, quod autor ille, dum plurimum de his terris commentarios exscribit, diversæ terminationis nomina, ad diversa loca pertinere existimaverit: vel altero nomine regionem universam designavit; altero partem ejus, quæ ostio maris Baltici proxima, hodie quoque à Suecis *Skåne*/ à Danis *Skaane*/ à Germanis *Schonen* dicitur, & in Islandicis quibusdam scriptis *Skaney*. Causam vero postmodum expositurus sum, cur olim, non peregrini modo scriptores, sed etiam domestici, tam de tota hac continente, quam de una ejus parte, *Skania*, non aliter locuti sint, ac si undique mari essent circumdata. Nunc illud tantum moneo, nemini mirum esse debere, credidisse Plinium, qui ante tot secula vixerit, has terras pelago circumfluas esse, cum Albertus Krantzius, quem ante annos nondum ducentos floruisse novimus, familia fere de provincia *Skaniæ* (c) scripserit.

nen ställa / de märkeligaste namn / som hoos de gamla igenfinnas: viljandes iag det göra / i så mycket större Korthet / som de alle äro tilförende / aflärde Mån / både inom och uthom vårt Fädernesland / sammanletade / och med en berömlig Flijt förklarade worden.

Plinius som / mehr än för sexton hundra år sedan / utgaf sitt namnkunniga Värck om heela verdens Bestaffenhet / talar der uti om Scandinavia: kallandes den samma / en ö / om hwilkens Utmätning och storhet / man ända icke hade någon wiß erfarenhet: och läggiandes der till / at des Inwånare hade om sitt Land en så ädel tancka / at de höllo det för den andra Werlden. På ett annat ställe nämner Plinius, Skandia, talandes der om / som den woro en särstildt ö ifrån den förriga. Hwilket antingen är kommet der af / at då Plinius följde åtskillige berättelser / har han gjort sig den tancka / at dese tui namnhörde til åtskilliga orter: eller och / haer han i det ena rummet talt om heela detta Landet i gemen / och i det andra om den deel der af / hwilken ligger närmaste til Drefund / och kallas än i dag af de Swånke Skåne; af de Danste Skaane; och af Tyskarne Schonen. Uti någre Islandsta gamla Skriffter kallas denne Deelen Skaney; skolandes iag fram bättre föredraga Orsakerne / hwarföre i gamla tijder / så wäl uthländste / som inländste / hafwa talt om detta Landet i gemen / och om Hertigdömet Skåne / i synnerhet / ey annorlunda / än som det på alla sidor / med watn omflutet woro. Nu will iag blott påminna detta / at man ey må undra / det Plinius, som lefde så långesedan / haer gjort dese Länder til Dyar / när Albertus Krantzius, ifrån hwilkens lifstijd wi ännu icke fulle tuuhundra år räckne tillbaka / haer och om Skåne skrifwet nästan sammaledes.

Sed.

Pompo.

(a) lib. 4. cap. 13. item lib. 8. cap. 15. (b) Lib. 4. cap. 16. (c) Dan. lib. 1. Cap. 1.

Sed & Pomponius Mela, vetustior Plinio, hujus appellationis gnarus fuisse videtur. In optimis enim editionibus trium librorum, quos de situ orbis scripsit, legitur (d) *Scandinovia* nomen loco *Codanonia*. Ait autem, hanc insulam, reliquas Codani Sinus, ut *magnitudine ita fecunditate antestare*. Isaacus Vossius, in observationibus ad hunc autorem, testatur, etiam in Plinii codicibus manuscriptis *Scandinaviam* scribi, non *Scandinoviam*.

Ptolemæus, qui centum quinquaginta annis, post natum Christum, floruit, Græca terminatione (e) *Scandejam* vocat. Eumque secutus Marcianus Heracleota. Agathemeris autem *magnam Scandejam*: Sive ingens regionis spatium sic indicare voluit; sive discrimen aliquod statuere, inter hanc, & *Scaniam* proprie dictam: à qua etiam tota continens videtur suum nomen adepta esse. Hac enim consuetudine denominandi terras ac maria, ab aliqua sui parte, nihil omni ævo fuit frequentius.

Iornandes (f) appellat *Scanziam*, aut, ut Grotius in libris manu exaratis reperit, *Scanzam*. Ortus autem videtur hic sonus, diversus ab eo, quo Græci ac Romani hoc vocabulum enunciarunt, exinde; quod apud priscos hujus orbis incolas, huic nomini nativa fuerit, litera Runica *Thuff*, þ, quæ sibilum admixtum habuit, sonuitque interdum ut t & s, vel ut d & s. Neque enim dubito, quin vox sit patriæ originis; cum & adhuc in aliqua hujus regionis parte superstes sit, & vel eo ipso, quod apud Romanos in diversas terminationes deflexa fuerit, satis arguatur, peregrinam iis fuisse. Sed unde nata sit, difficilior est ostendere.

Hugo

Pomponius Mela, som var äldre än Plinius, synes och hafwa haft sig detta namnet bekant: ty uti de bästa editioner, som utkomne äro af hans tre Böcker / om Jordens och des Länders belägenhet / läses *Scandinovia* i stället för *Codanonia*. Sätjandes han der hoos / at denne Ö i storlek och Fruchtbarhet / öfvergår alla de andra / som liggia wid östersjön. Isaacus Vossius betygar i sine Anmärkingar til detta rummet / at han haar funnet / i ämnväl i de äldsta Plinii manuscripter, *Scandinovia*, och icke *Scandinavia*.

Ptolemæus, hwilken lefde halftannat hundra år efter Christi tid / nämmer detta Landet *Scandea*, efter Grækerne. Sätt at utföra de sista stafwelser; och äfwen så Marcianus Heracleota samt Agathemeris; hwilken lägger ett Heders-Ord der till / i det han kallar hela detta Landet / den stoore *Scandea*: antingen han der med haar welat gifwa tillkänna des märkelige widd / eller han der igenom welat åtskilja det / ifrån des ena deel / som egenteligen kallas *Scandia*: hwarutaf och den större synes hafwa fäddt sitt namn; warandes sådant i Landskapers benämmande esomofftafte brukelighet.

Iornandes kallar det *Scanzia*, eller som Grotius i några manuscripter haar funnet / *Scanza*: warandes twifwels utan / denne skildnaden ifrån det Romersta och Græfiska utnämmande förorsakad der af / at hoos wåra Förfäder här hemma i Landet / är i detta namnet den bookstafwen / som kallas thuff, brukad worden; hwilken understundom haar gullet så mycket / som t och s. eller d och s. Ty iag kan ey twifla der om / at icke detta namnet är inländskt / efter en deel af wårt Land har ännu samma namn behållet; och det elliest ey hade / kanske waret underkastadt hoos de Romare så åtskilligt utnämmande / om det icke waret hoos dem främmande. Men hwar man skal finna sielfwa Ursprunget til ordet / är swårare til at säija.

Hugo

(d) lib. 3. cap. 6. (e) lib. 2. Geogr. c. 11. (f) de rebus Geticis c. 1. § c. 3.

Hugo Grotius (g) censet, inditum esse regioni hoc nomen, quod antiqui ejus incolæ habitaverint excisas rupes, easque pro munimentis habuerint, ut memoriae tradidit Jornandes. Sed hæc conjectura ab aliis doctis viris admittenda non est: quod in veteri nostra lingua, vocabulum *Schantz* hoc significato non reperiatur: sed admodum verisimile sit, nuperius huc esse inventum. Nec de omnibus hujus terræ populis id tradere videtur Jornandes, (h) sed de solis *Evageris*, & qui iis permixti degabant, *Othingis*.

Adrianus Scrieckius conijcit, (i) dictam esse Scandiam, quasi *ijskand*, hoc est glacialis ora. Cæterum præterquam quod antea notavimus, nomen hoc primo cœpisse in australi continentis parte, quæ non ita laborat glacie, ut inde præcipue nominari debuerit; gaudens quippe ea fere temperie cœli, quæ vicinæ insulæ, & ipsa Jutlandia: etiam posteriorem hujus nominis partem *Rand* vel *Kant* / hoc est *cujuscunque rei ora ac extremitas*, non agnoscit vetus nostra lingua: sed videtur hæc vox, à Græcis ac Romanis, ad reliquas Europæ gentes fluxisse. *Kavys* enim Græcis denotat supercilia, vel oculorum circulos, ut Julius Pollux & Hesychius nos docent. Inde translata vox est ad ferrum, quo ambiuntur rotarum orbes, & ad illud, quo circumvinciri solebat tympanorum margo; inde ad circuitum littorum, ac ad alia.

Itaque potius accedo illorum opinionioni, qui putant, ita appellatas has terras fuisse, à navium multitudine, cui & ambiens mare, & tellus ipsa, ob arborum copiam, portuumque frequentiam, opportuna semper fuit. Multum enim veteres Suiones ac Gothos polluisse classibus

Hugo Grotius mente / at emedan Jornandes berättar / det de gamle detta Landets Inbyggare hafwa brukat uthuggne Berg och Klippor sig til Wærn; så skall Landet vara kalladt Skanza, som det der hafft sine store berg i stället för Scantzar, eller Fästningar. Men denne gifning är af andre lärde icke wedertagen worden: efter det ordet Schantz en besinnes i vårt gamla språk i sådan Bemærkelse; utan synes vara nyligare inkommet / ifrån andra orter. En eller berättar Jornandes sådant om alt folk/som fordom här i landet bodde/utan allenast om Evageris och Othingis, hwilke med hwar andra blandade woro.

Adrianus Scrieckius gifvar / at Skandia så kallader är / lika som ijskant. Men föruthan det / som tilförne är påmint / at detta namnet haer hafft sin Begynnelse i des söderligaste deel/hwilken en är underkastad en så stor myckenhet af ijs / at han der af enkannerligen hade bordt få sitt namn; warandes den nästan af samma lufts beskaffenhet / som de nästliggande öyar / och sielfwe Jutland: så kâmmes och vårt gamle språk icke wid den senare deelen af detta ord / nämligen Kant: hwilket synes ifrån de Græker och Romare / wara til de andra språk i Europa öfverkommet. Ty Canthus haer hoos Grækerne egenteligen bemærckt ögnébryn / som Julius Pollux och Hesychius tilkâmma gifwa: ifrån hwilken betydelse / ordet är försatt til en annan: nämligen til det järnbeslag / hwar med omgången på hiulen / och bråden på pukor plåga omfattas / samt til strandernas omgång och annat slikt.

Jag bifaller fördenstuld fast hellre deras mening / som hålla före / at namnet är tilkommet uthaf den myckenhet af skepp / som i forna tijder här waret hafwer / hwar til både hafwet och landet / förmedelst ömnighet på skog / och ett temmeliget antal af hamnar / haer gifwet en serdeles läglighet. Runnandes

(g) in prolegom: ad Hist. Goth. Vandal & Longobard.

(h) de rebus Geticis cap. 3. (i) in orig'n Celticis, indice 1.

at emedan
e gamle det-
siva brukat
ppor sig til
vara kallade
t sine stoore
, eller Fäst-
ning är af
i worden: ef-
minnes i wärt
rkelse; utan
nnet/ ifrån
tar Jorran-
fordom här
om Evage-
ed hwar an-

ar/at Skan-
om ijs-kant.
förne är på-
ar hafft sin
e deel/hwil-
å stor myc-
enkammer-
in; waran-
ifts bestaf-
e önar/ och
s och wärt
tare deelen
it: hwilket
Romare/
Europa öf-
haat hoos
ärcelt ögne-
Hesychius
vilken bety-
en annan:
/ hwar med
och bräd-
attas/ samt
och annat

d fast hellre
öre/at nam-
n myckenhet
r här waret
fwer och lan-
på flog/ och
innar/ haer
t. Runnar-
des

[Faint handwritten text, possibly a signature or title, within a rectangular border.]

[Faint handwritten text, possibly a signature or title, within a rectangular border.]

[Faint handwritten text, possibly a signature or title, within a rectangular border.]

Vignette.

Bookstaaf.

Bookstaaf.

Latin.

Swänsta
Cicero.

Vignette.

BooKstaaf.

BooKstaaf.

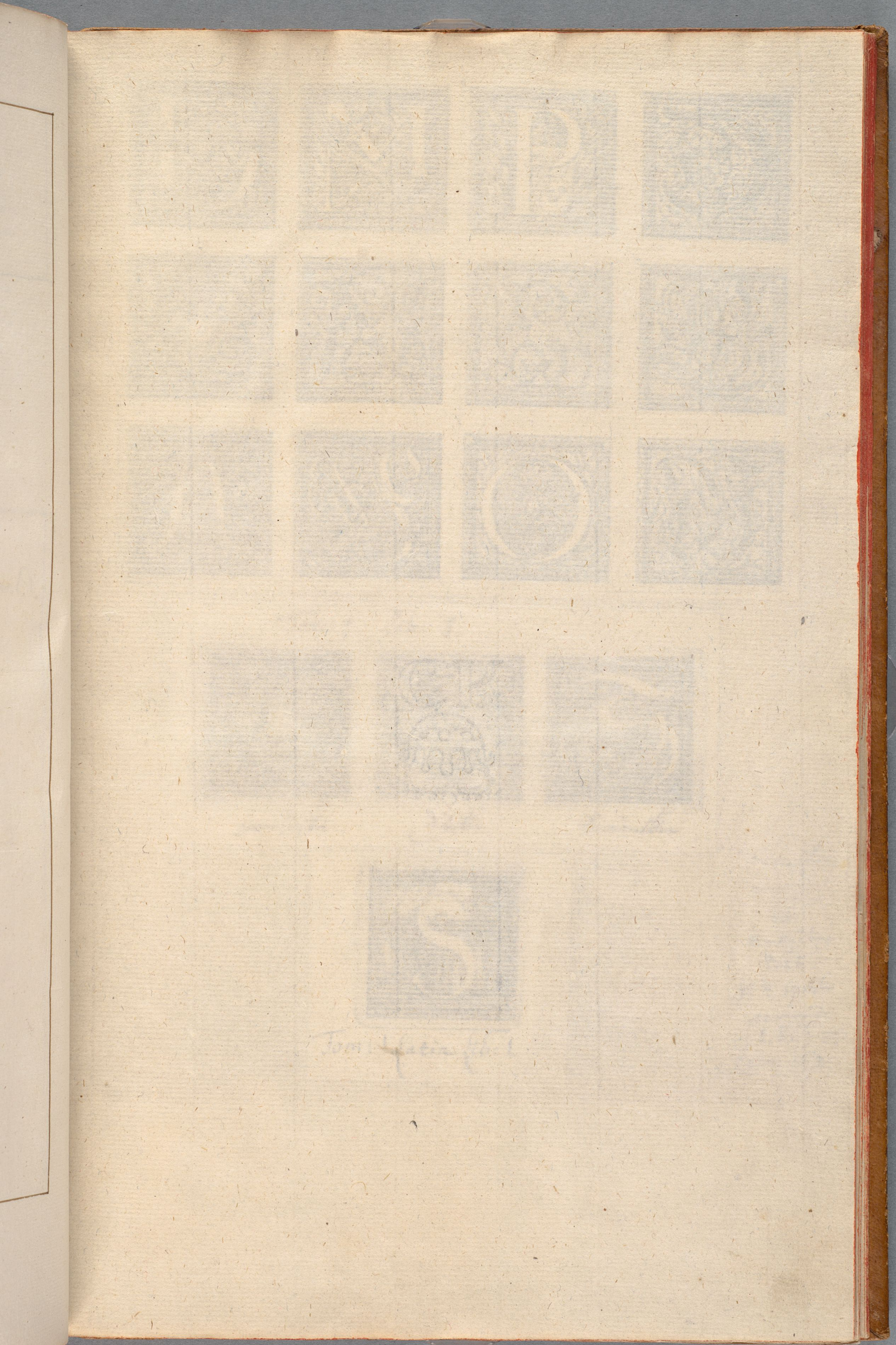
Fransoscha.

*Tijlka.
Cicero.*

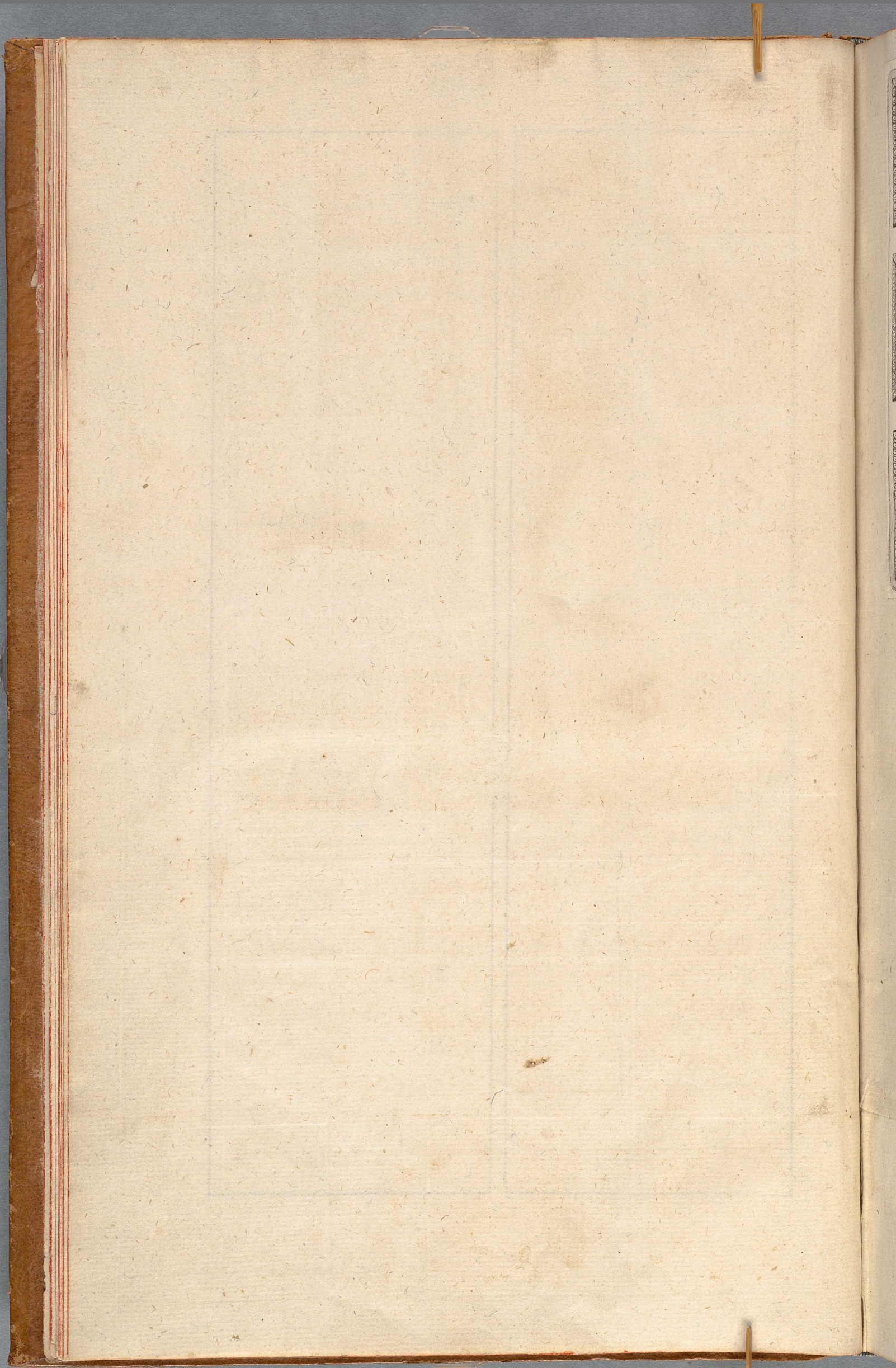

Tom: 1. Lib: 1.

Amnistia.

Zytha.

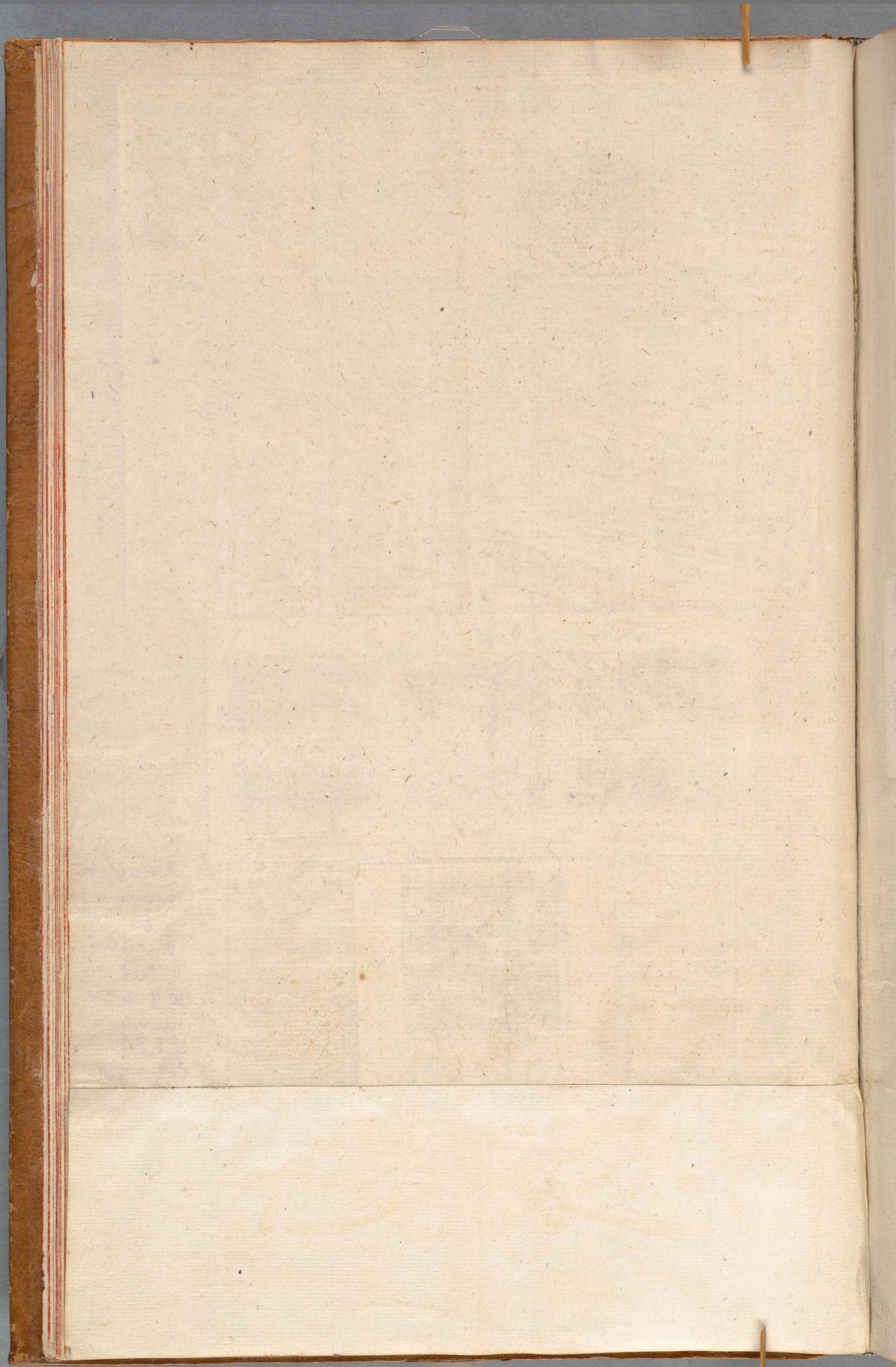
Duinsten.

Tom: 1. Latin lib: 1.

Desaffyon
 ammes
 till
 Orubychus
 text
 på 4 språk
 gravande
 af S. Bütz 1695
 Calla 153

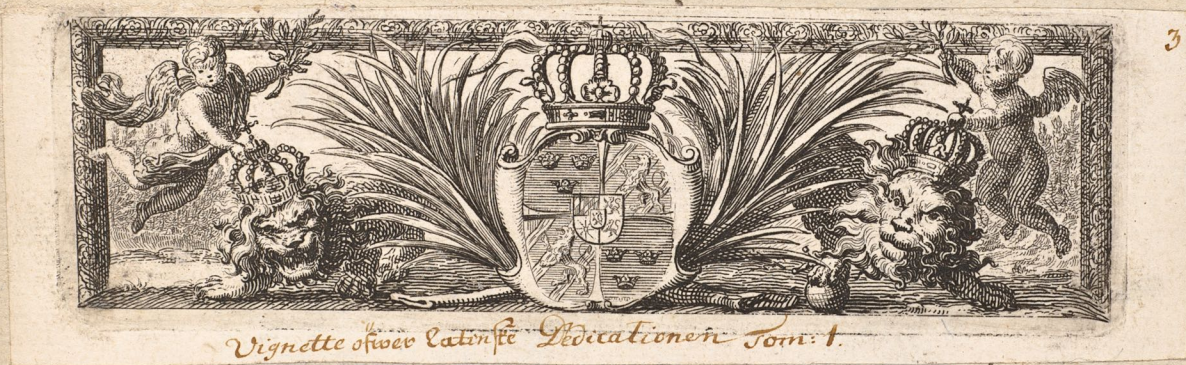

Queve de Lampe under Döjden Sufwärd Tettulen Tom: 1.

1. orig. gifvit
 Bok föraren
 N. S. lles uti
 Riga att
 senda till
 Kopparskärmen
 Götisch i
 Nyomberg
 att stegkas
 i Koppars
 den 18 Septemb:
 1697.
 Dahlboms cyer
 antickning

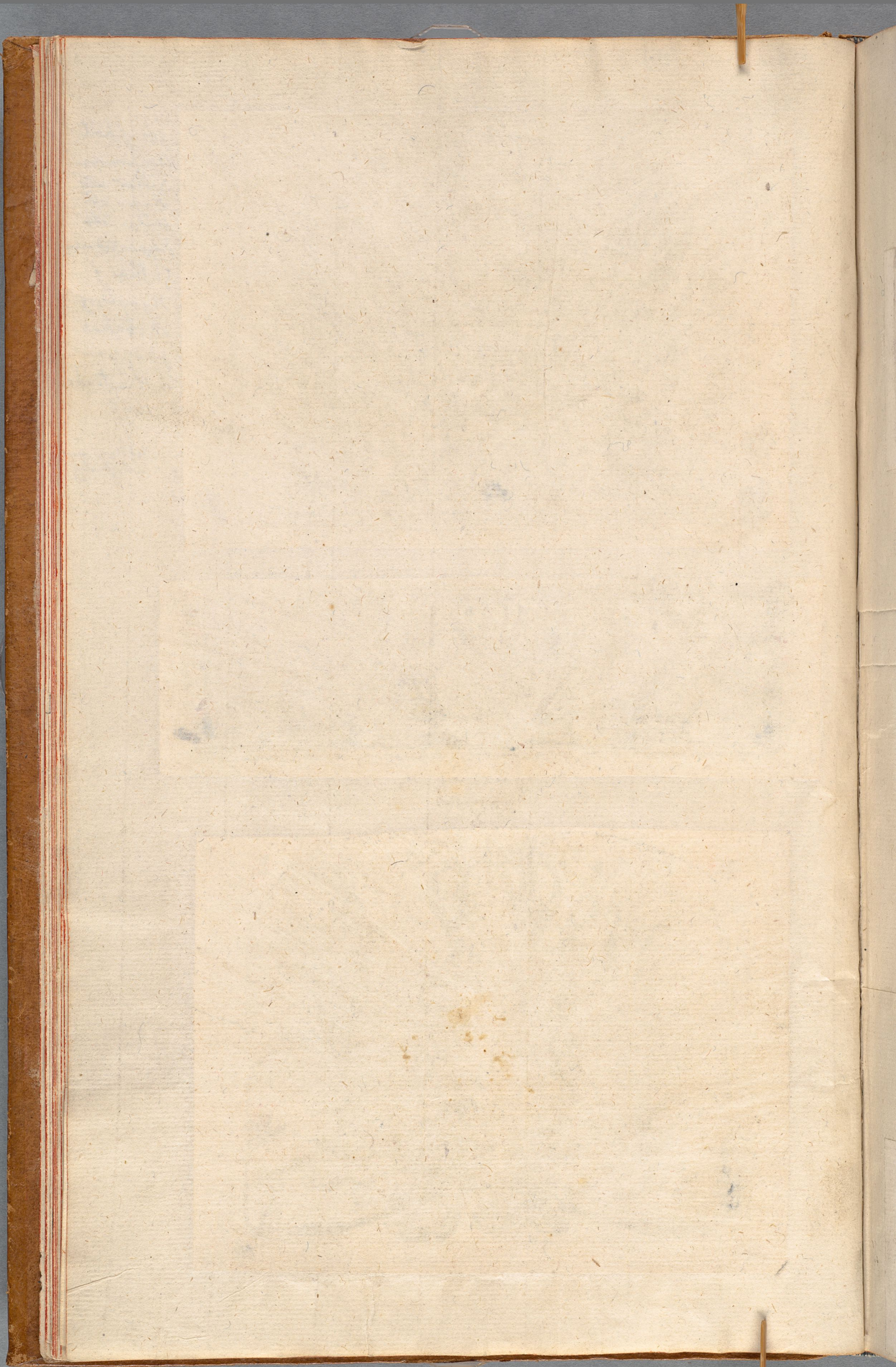
Vignette öfver Latinke Dedicationen Tom: 1.

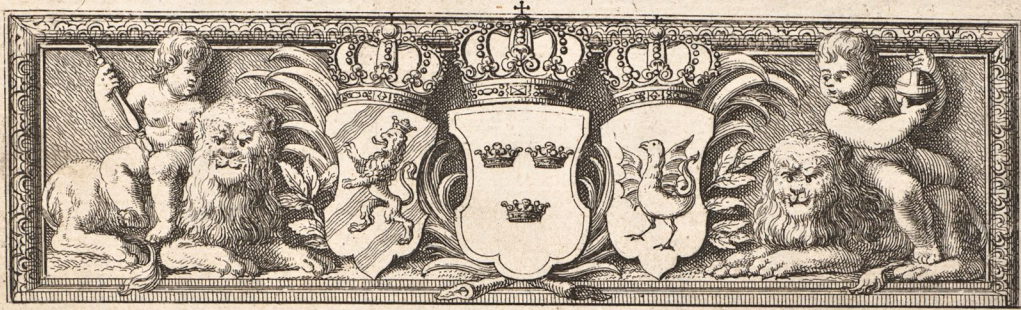
Grundur Latinke Dedicationen Tom: 1.

4.

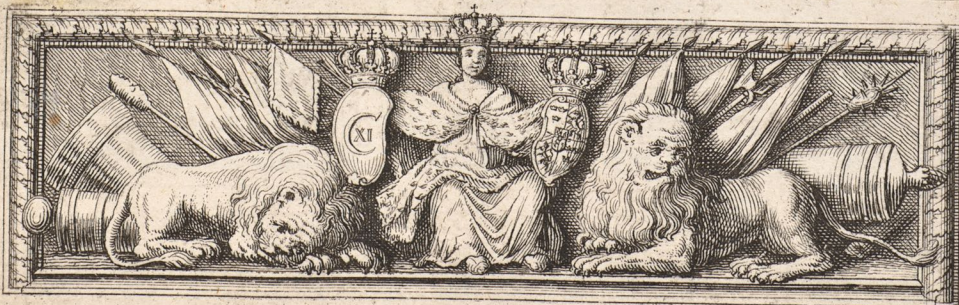

5

Swes Swenska Dedicationen Tom: 1.

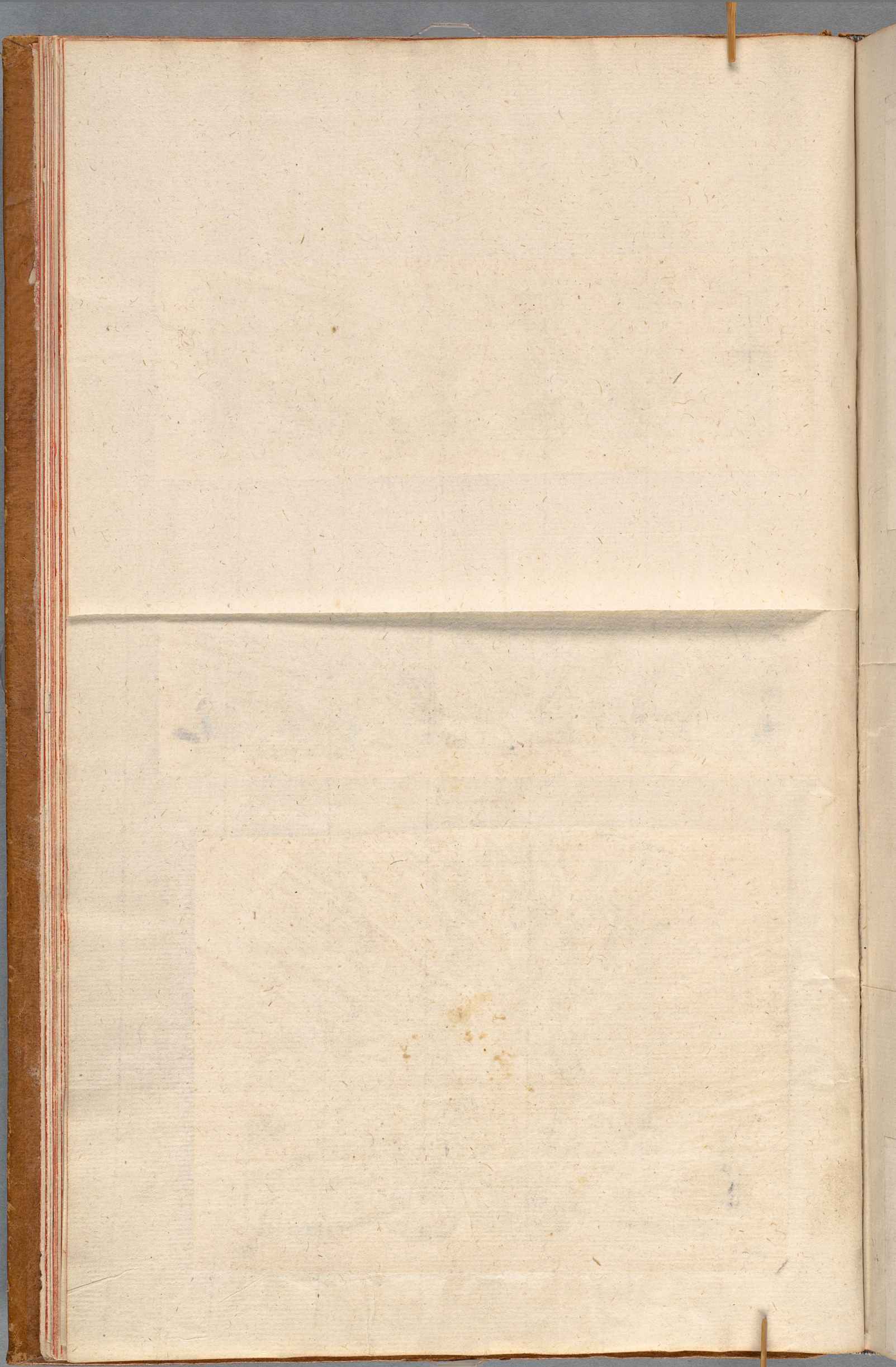
Under Berättelsen af Konung Carole XI. Portrait Tom: 1.

10

Swes Swenska Berättelsen Tom: 1.

6.

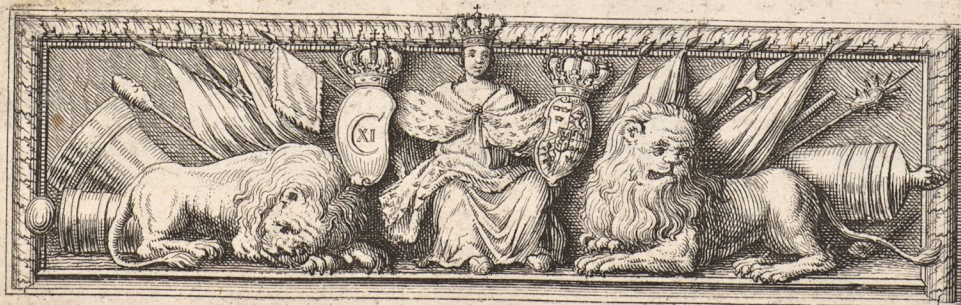

Under Svenska Dedicationen Tom: 1.

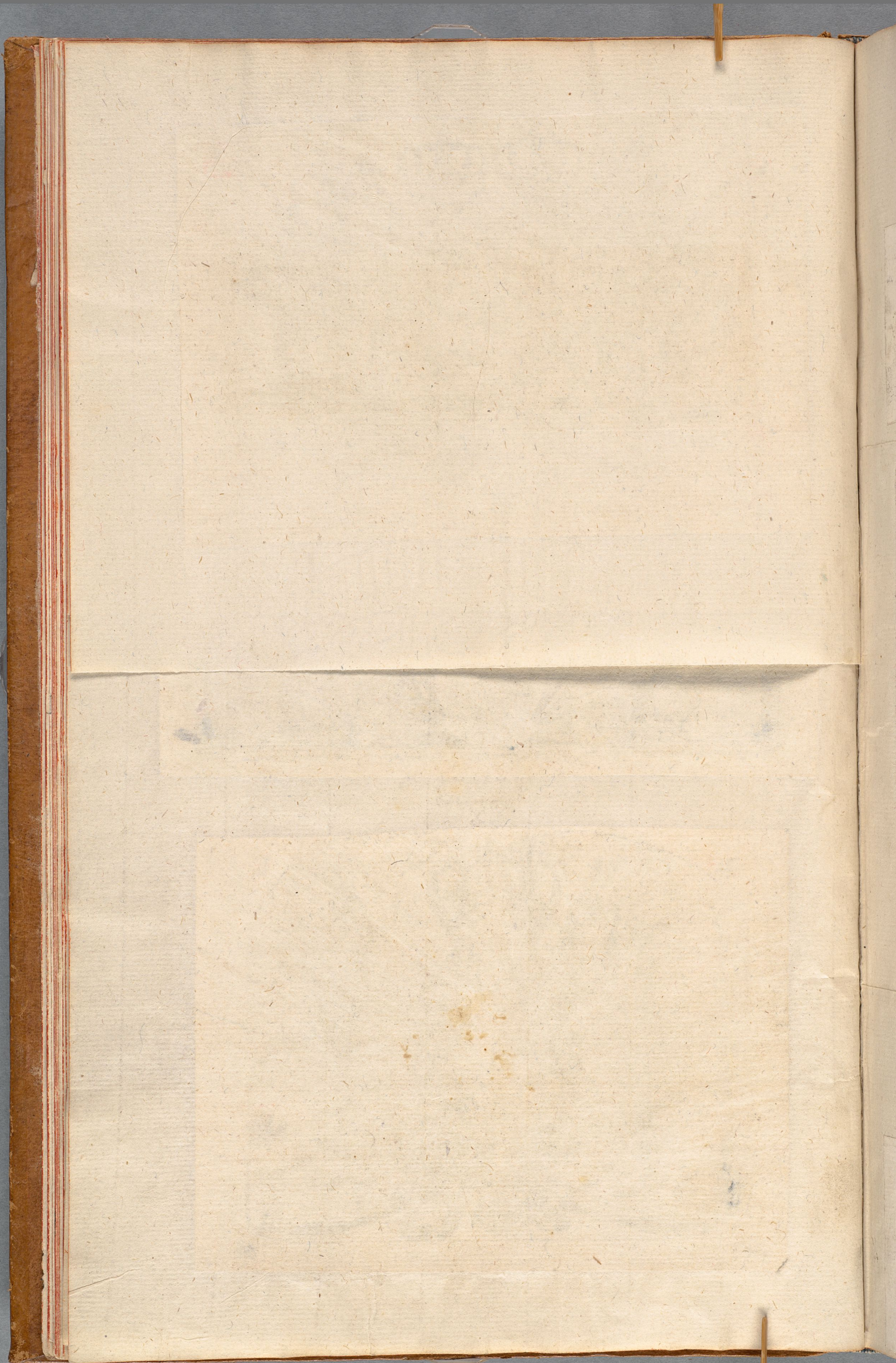
Under Berättelsen af Konung Carol: XI. Portrait Tom: 1.

10

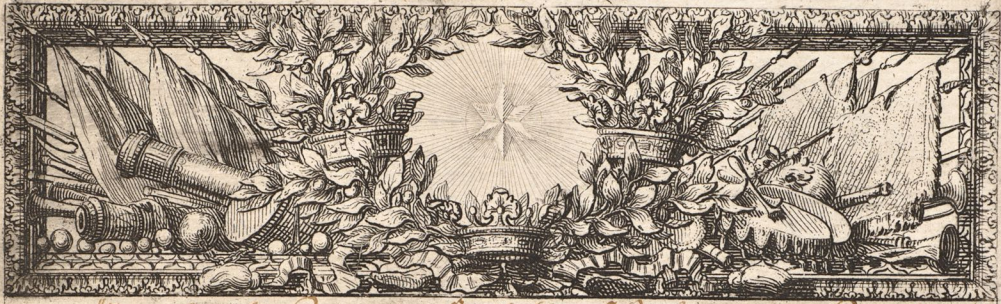

Öfver Svenska Berättelsen Tom: 1.

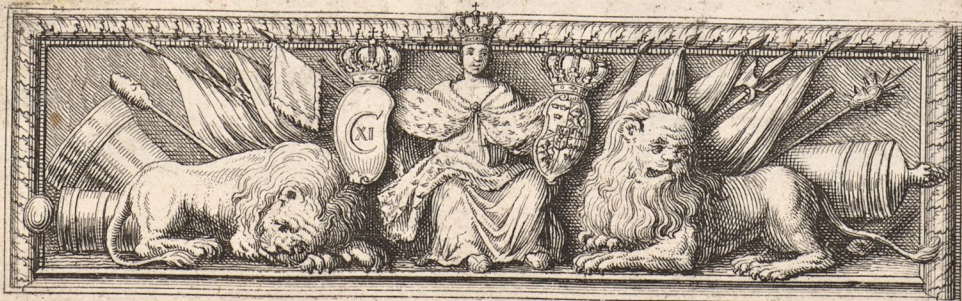
8.

Öfwer Latinste Sänagiriske Berättelsen af Konung Carl XI. Förtrait Tom: 1.

9.

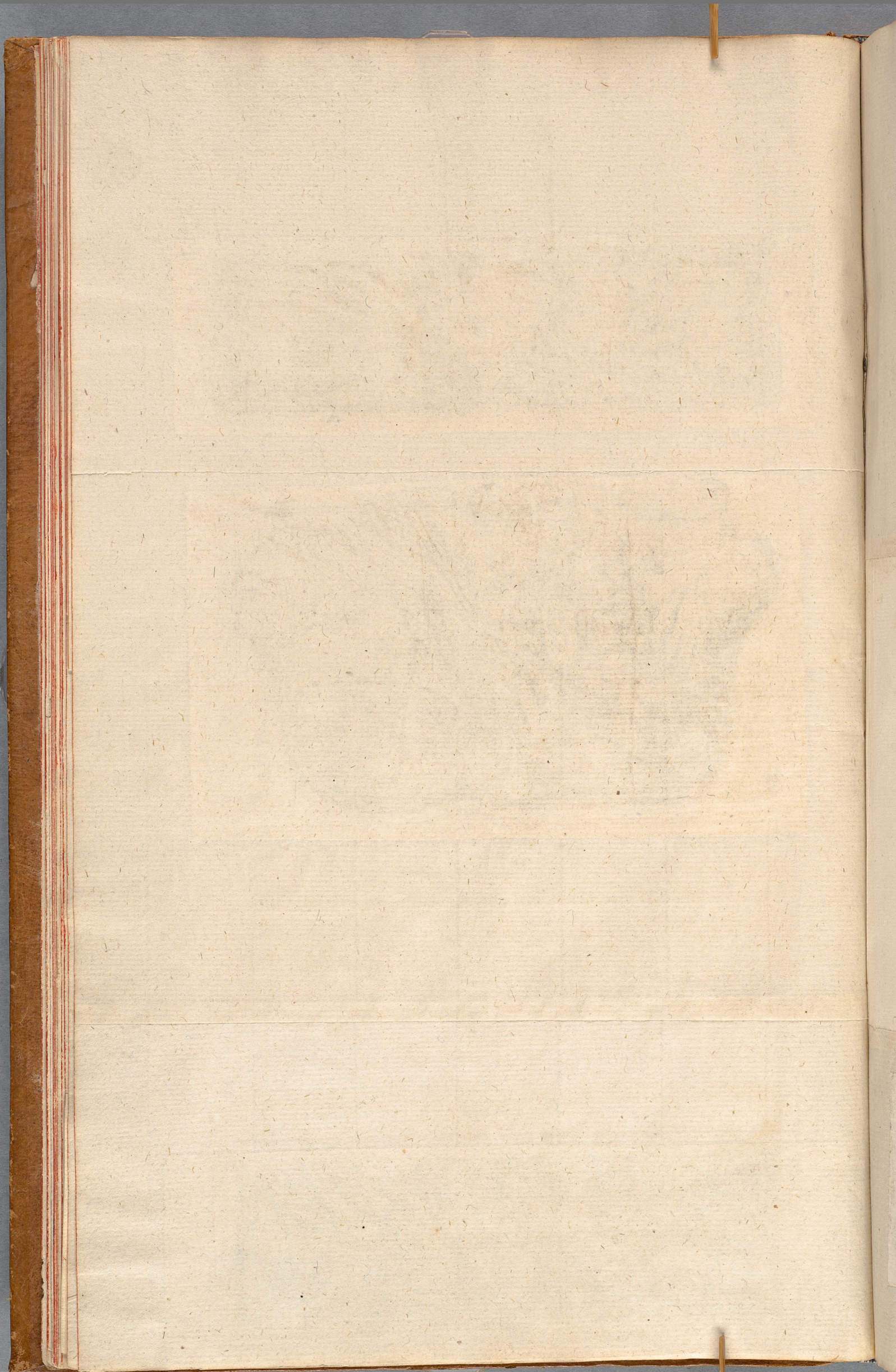
Under Berättelsen af Konung Carole XI. Förtrait Tom: 1.

10

Öfwer Swenska Berättelsen Tom: 1.

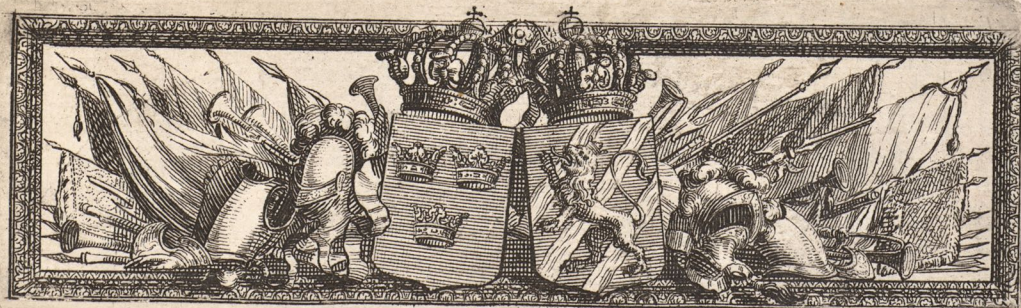

11

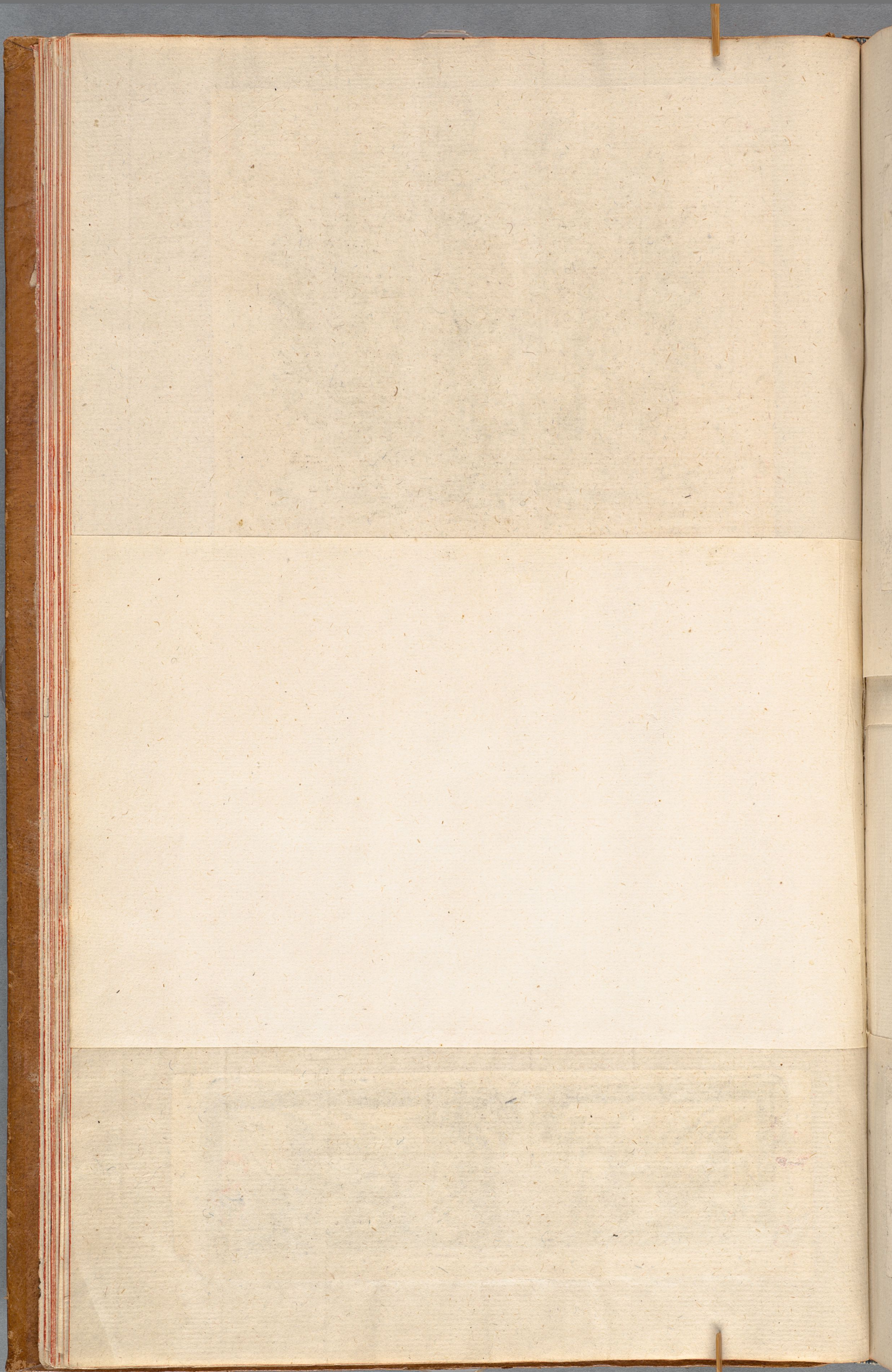
Under Swenska Berättelsen Tom. 1.

12

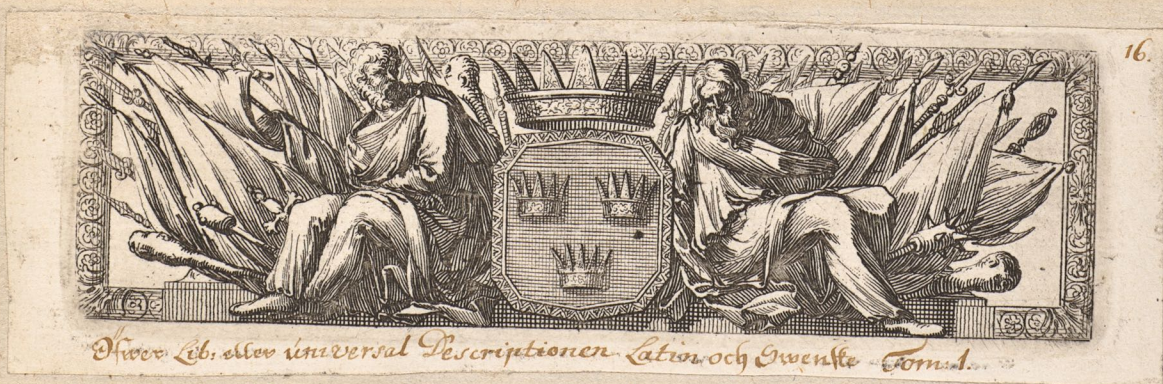

Swes Latinske Präfationen Tom. 1.

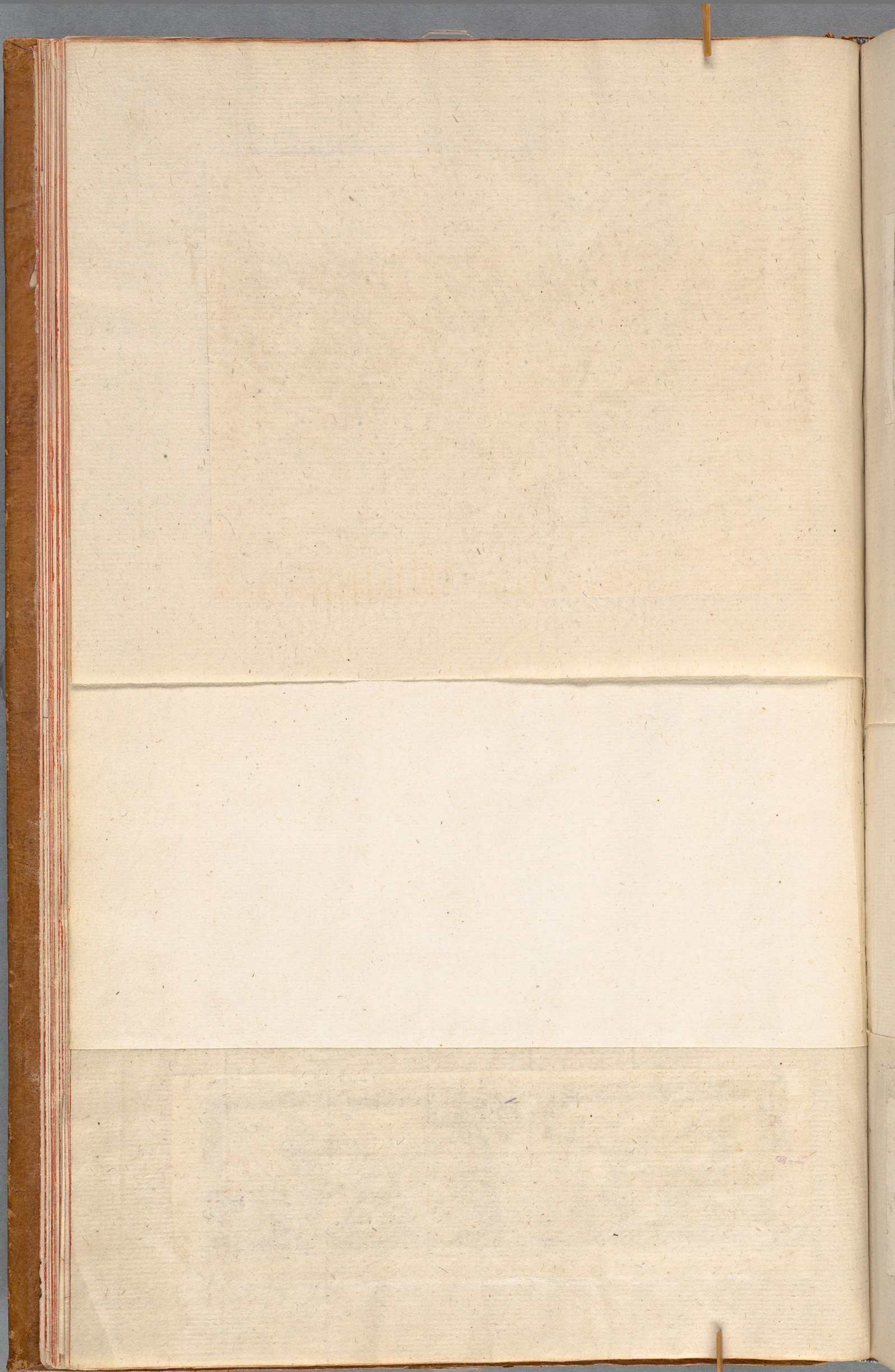

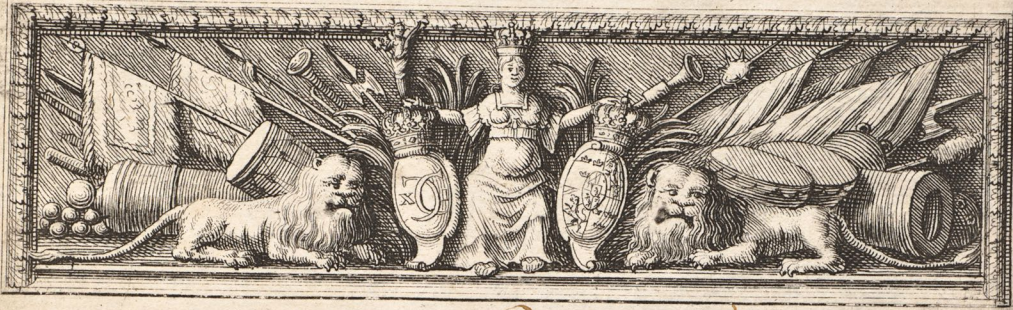

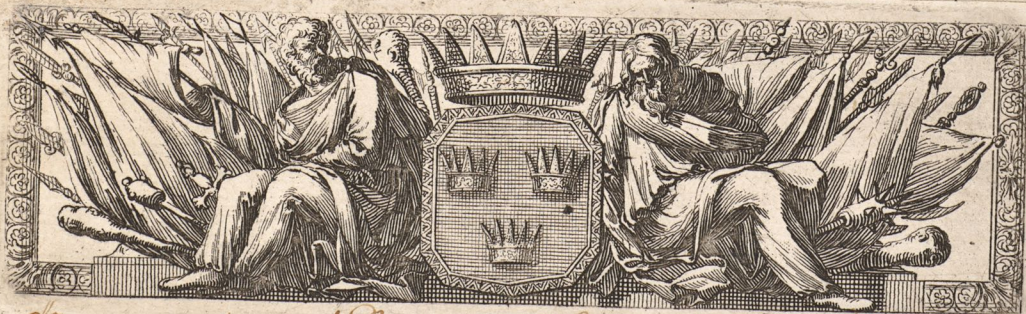

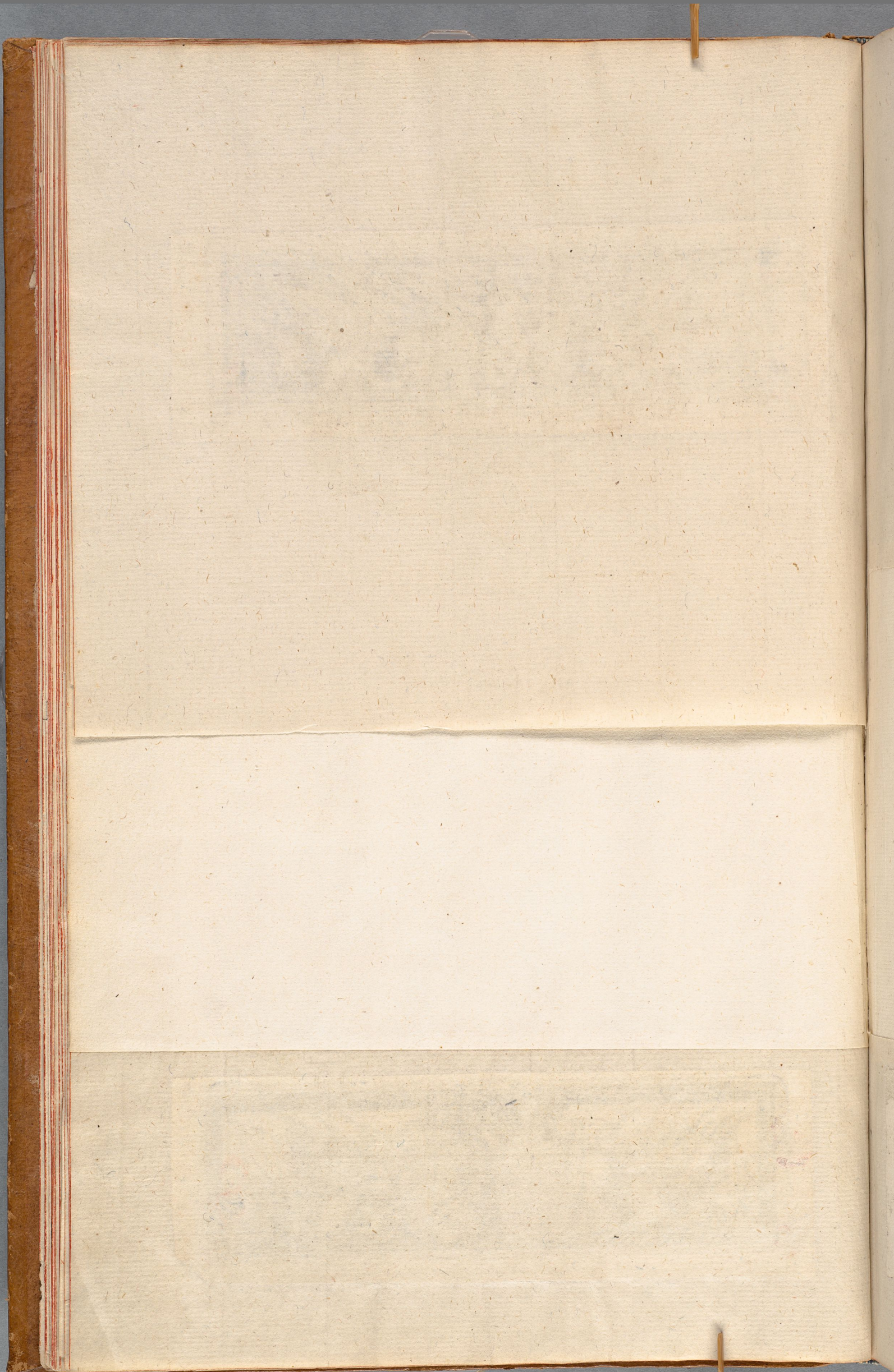

Ving: Ofwer Swenske Präfationen Tom: 1.

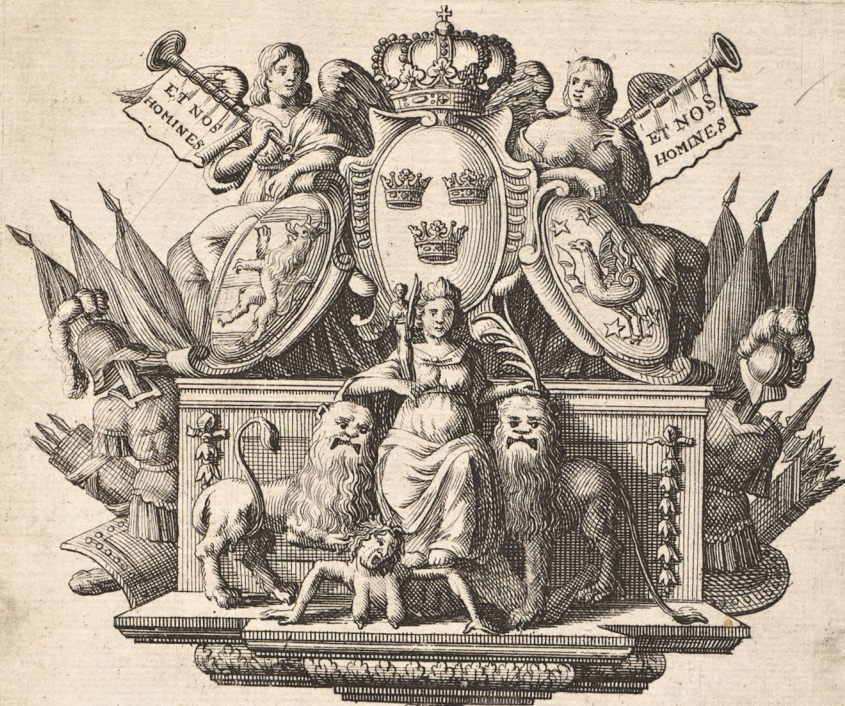

Ofwer Lb. eller universal Descriptionen. Latin. och Swenske Tom: 1.

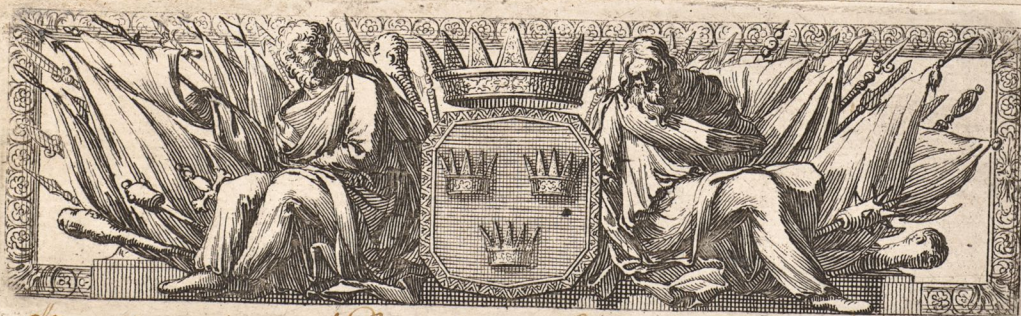

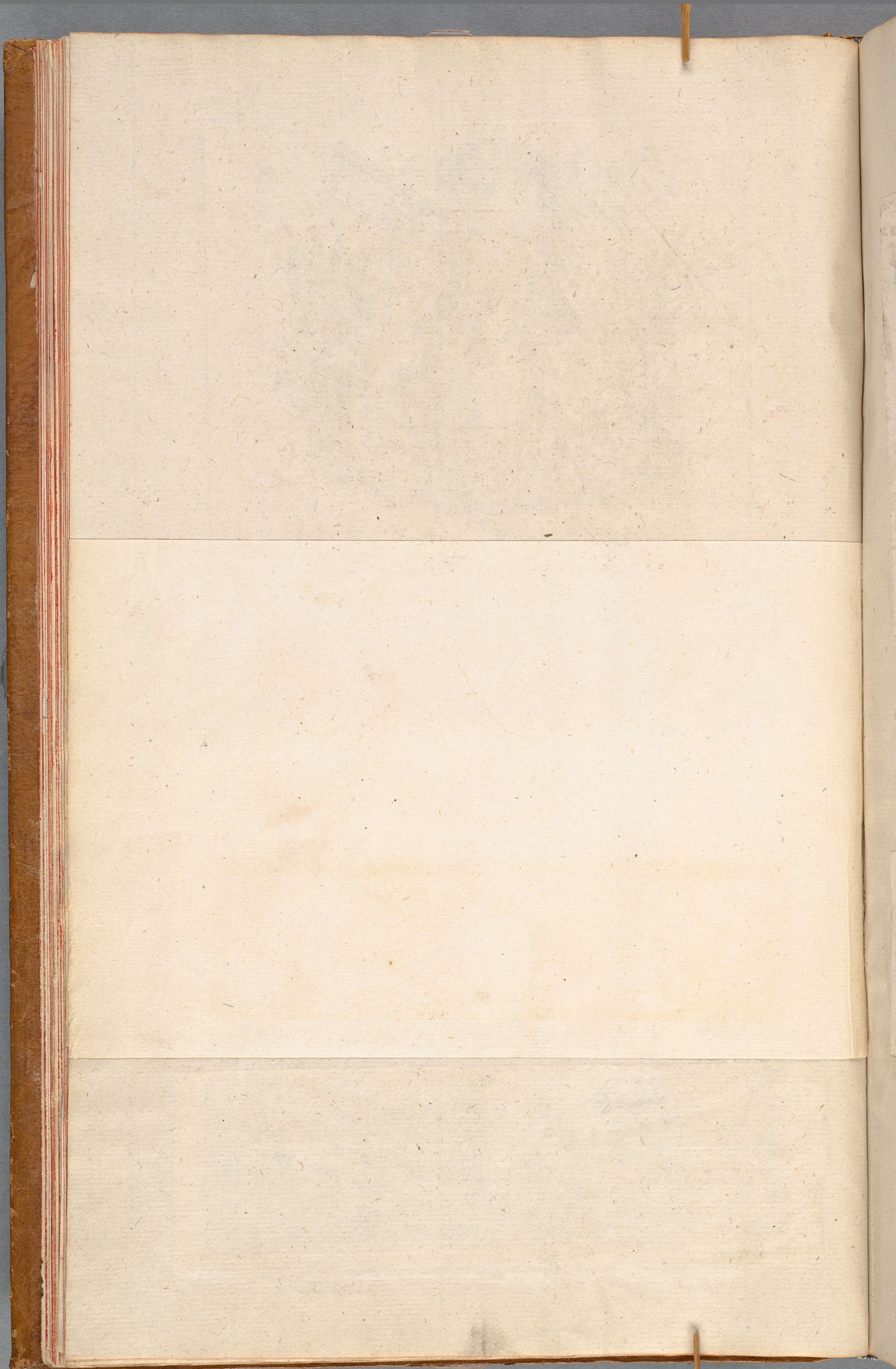

Under Swenske Prästationen Tom. 1.

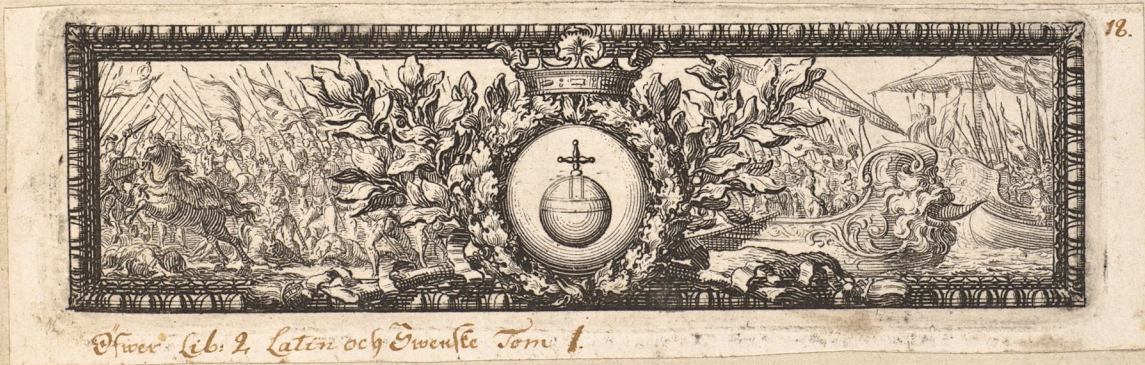

Under Lib. eller universal Descriptionen Latin och Swenske Tom. 1.

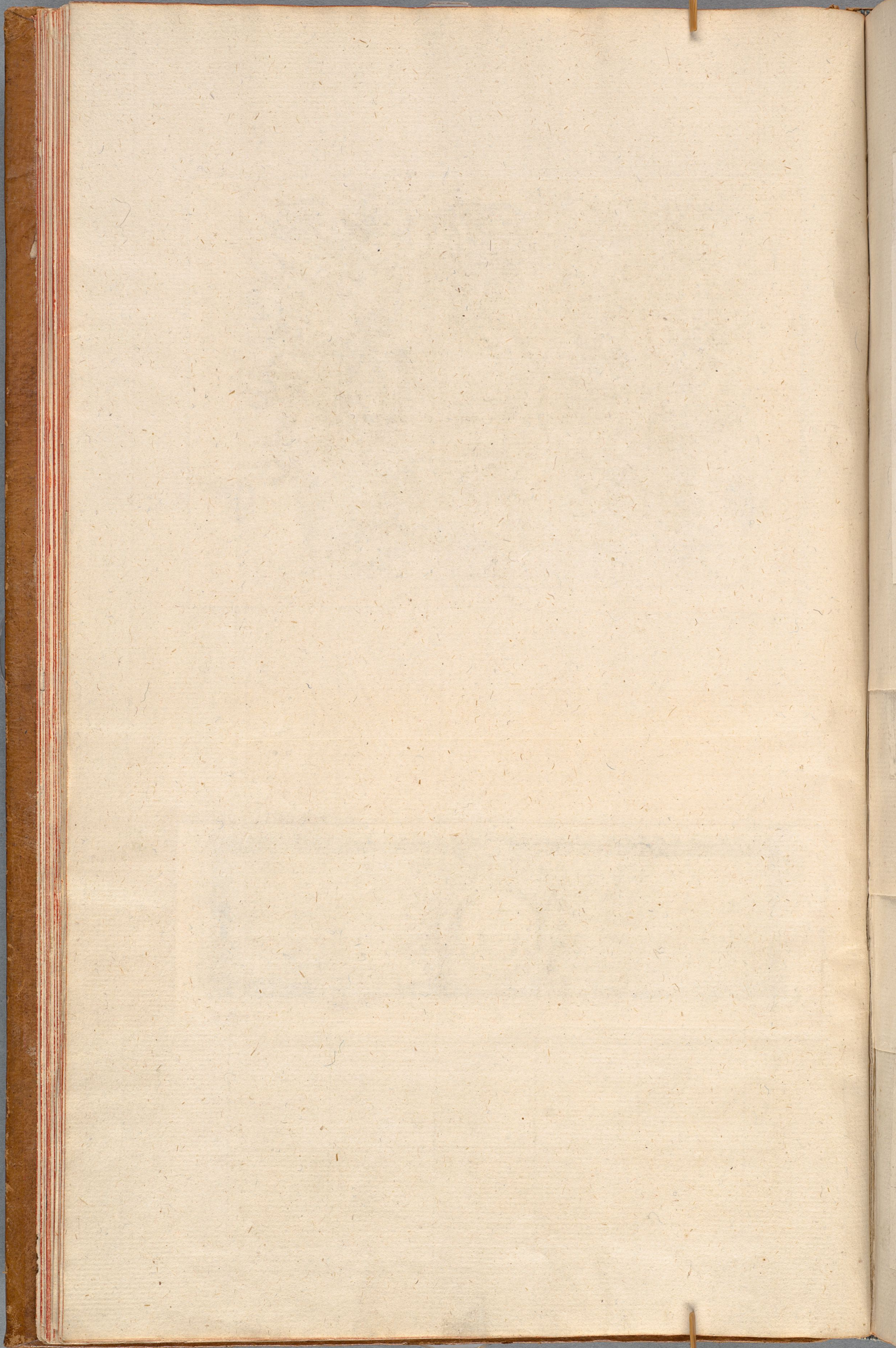

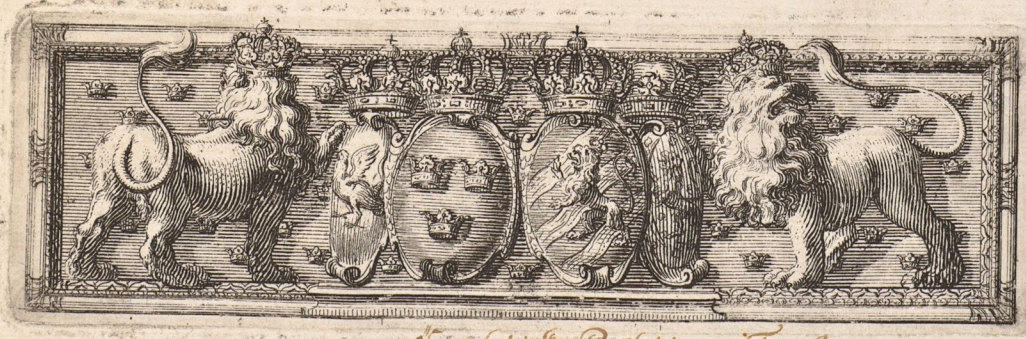

Budor Lib: 2. eller Uplandia Latin och Svenska Tom: 1.

Ving: Sver: Dedicationen Tom: 2. och Latin.

Sver: Latinste Præfationen Tom: 2.

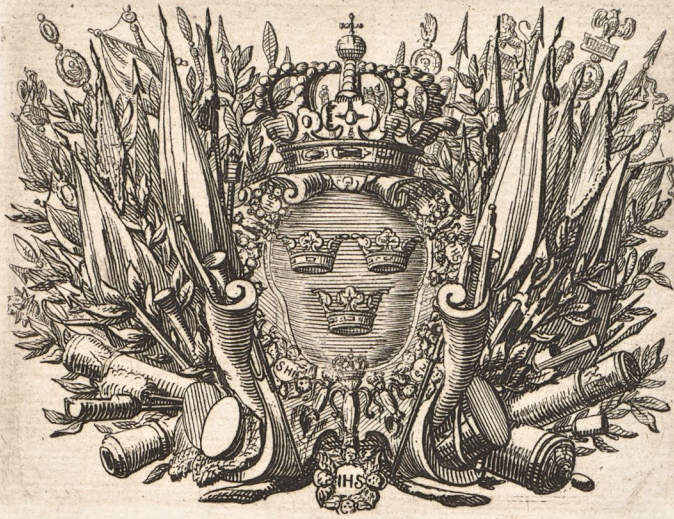

21 a. *heligare aftryck*

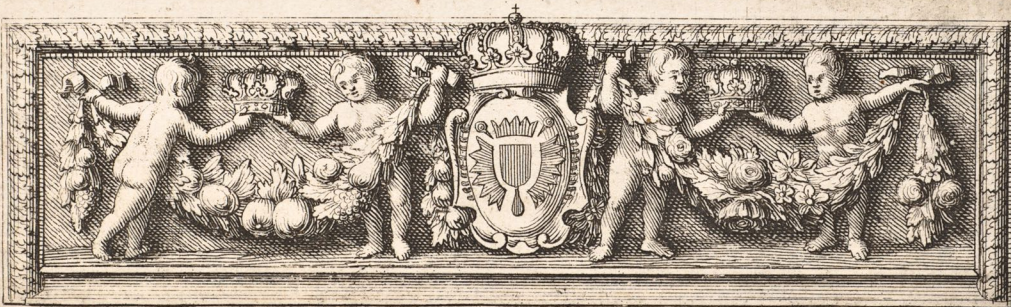

21. 6

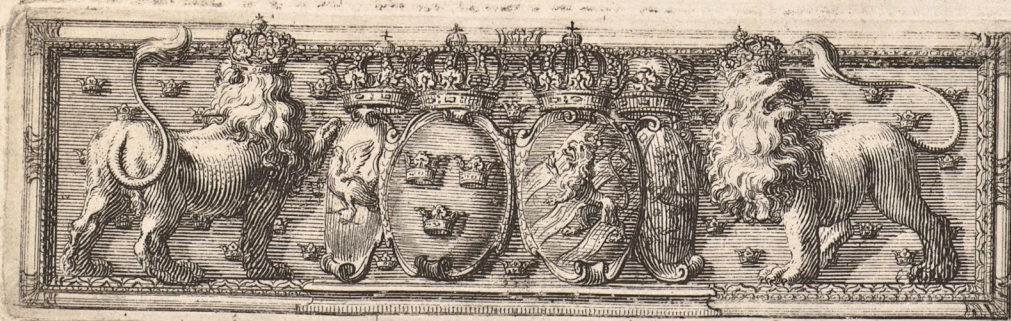
Quelle de lampe Under Ertyckle Tittel Nladet Tom: 2.

ynge nstygck, tillokast

Ving: Sver Dedicationen Tom: 2. och Latin.

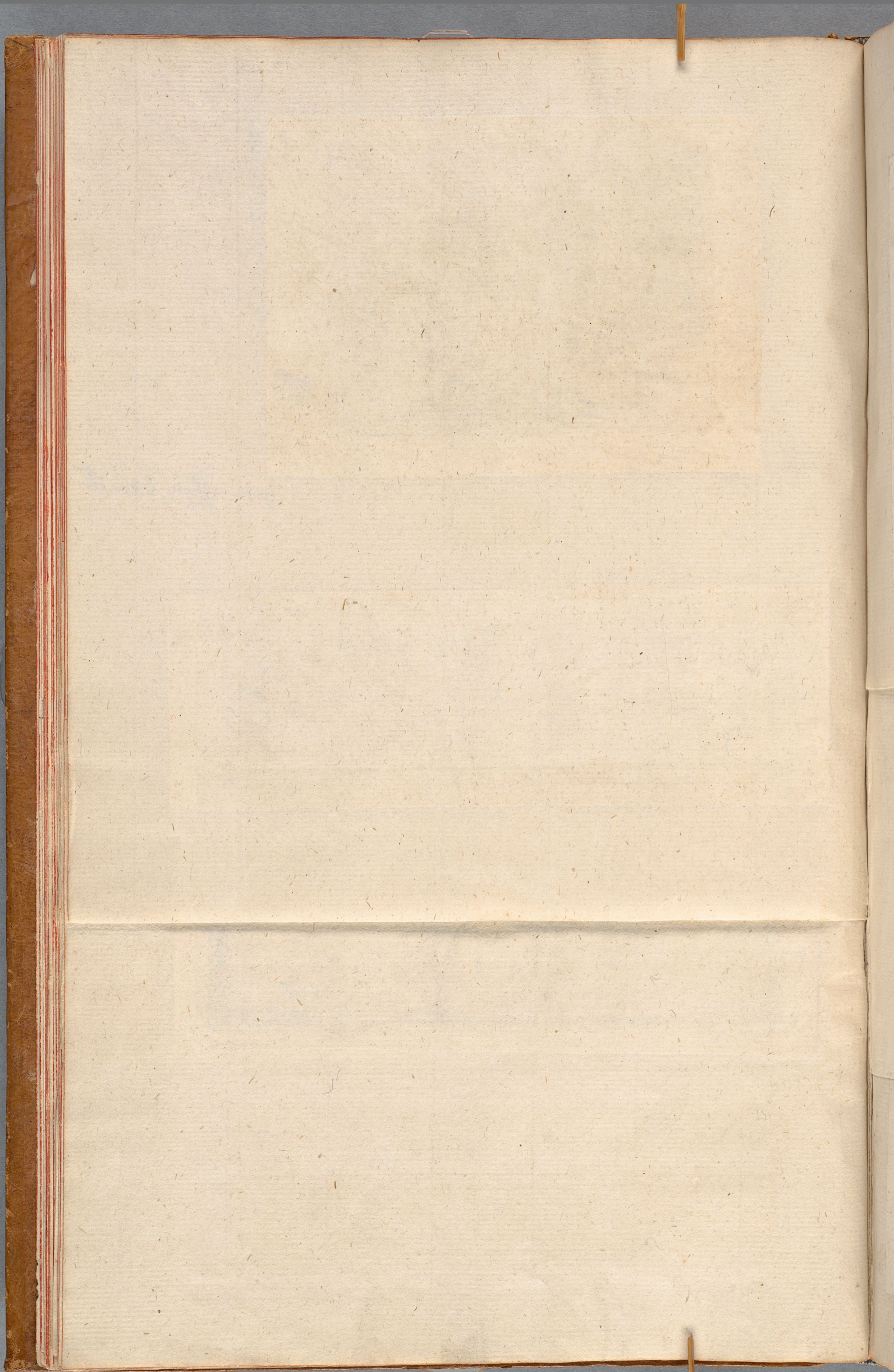
23.

Sver Latinst Præfationen Tom: 2.

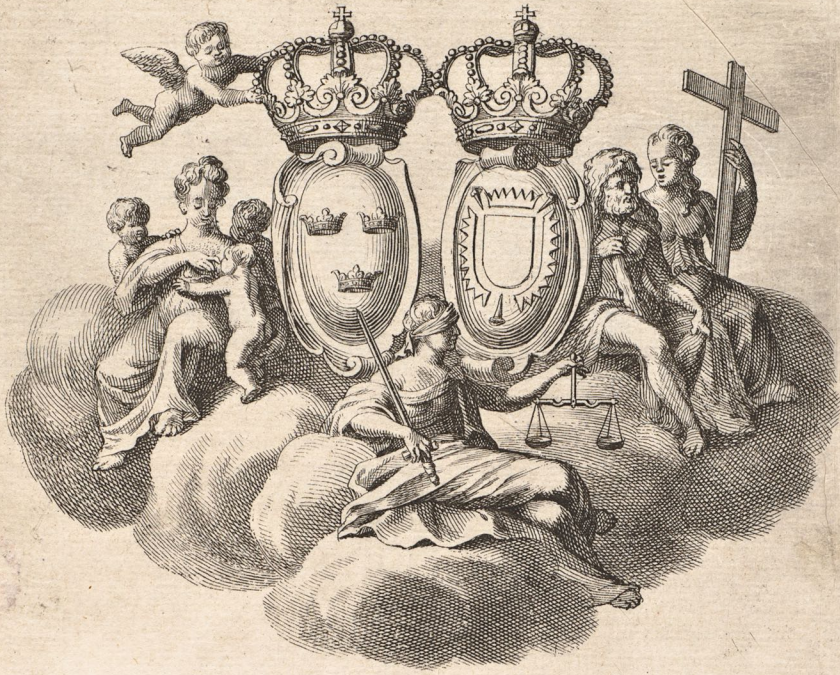
27.

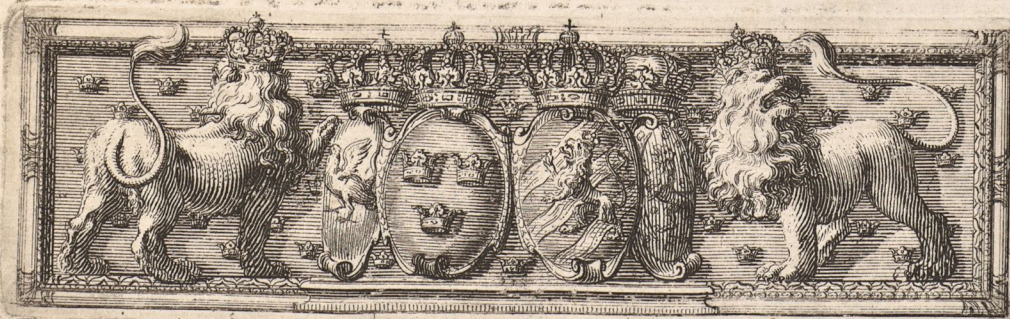

24.

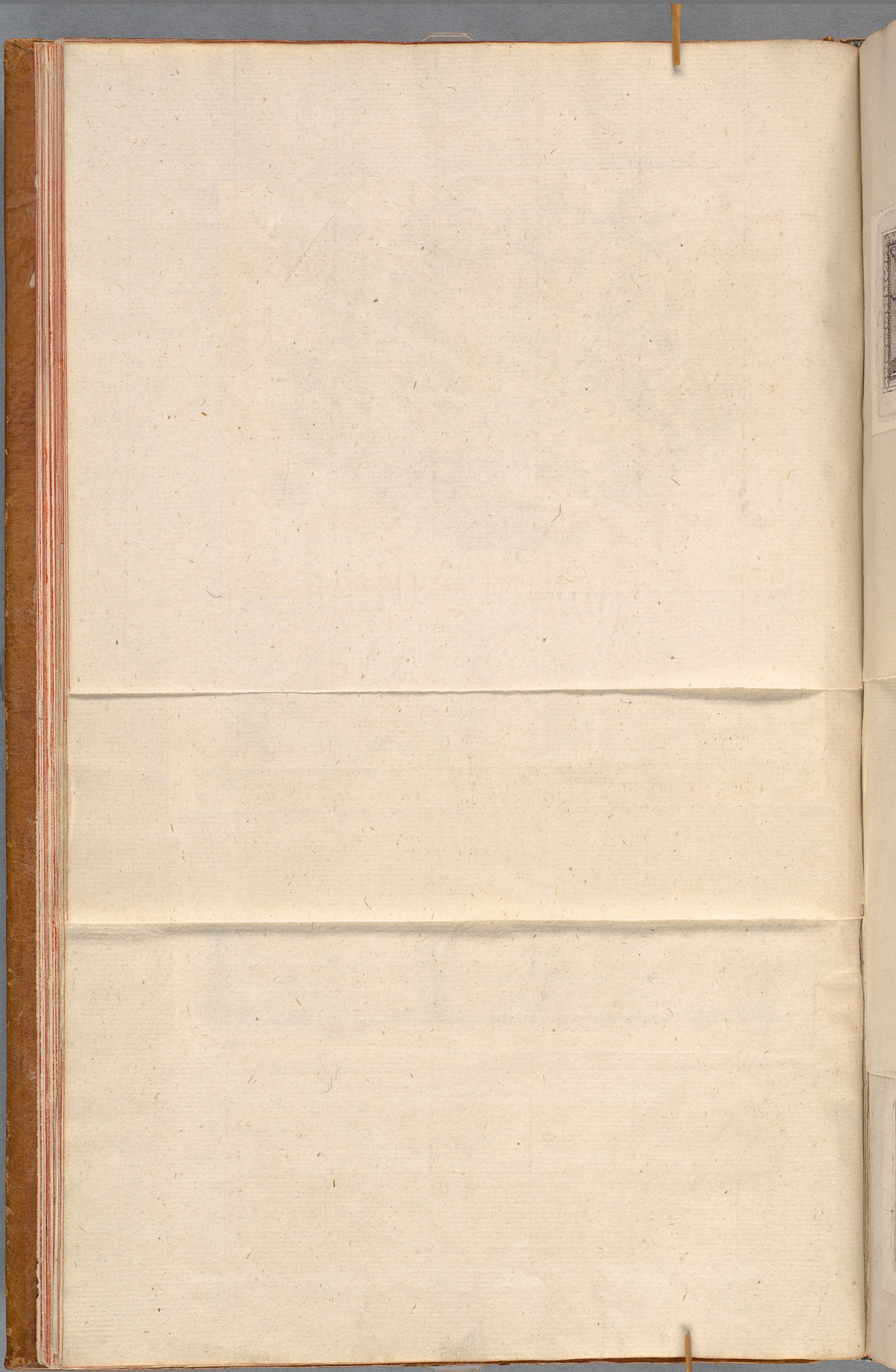
Unbes Latinste Dedicationen Tom. 2.

27.

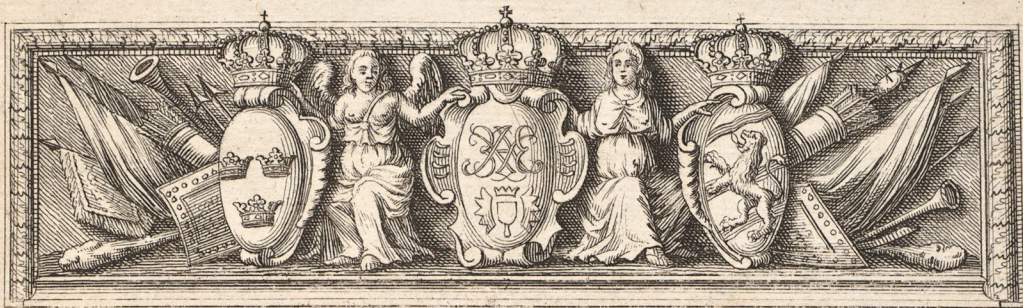

Schwed Latinste Praefationen Tom. 2.

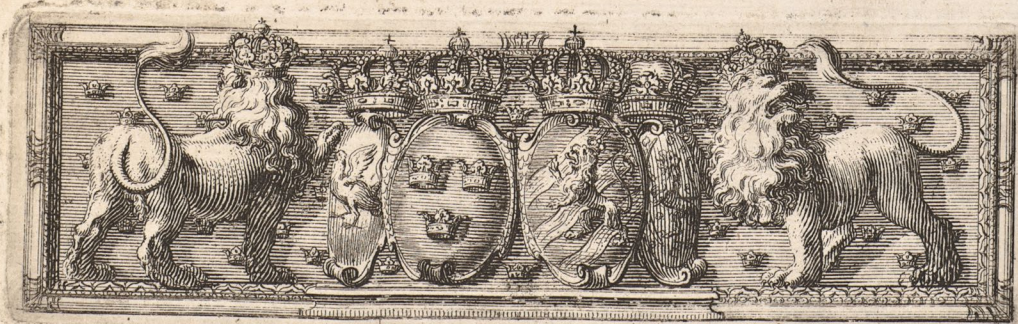

25.

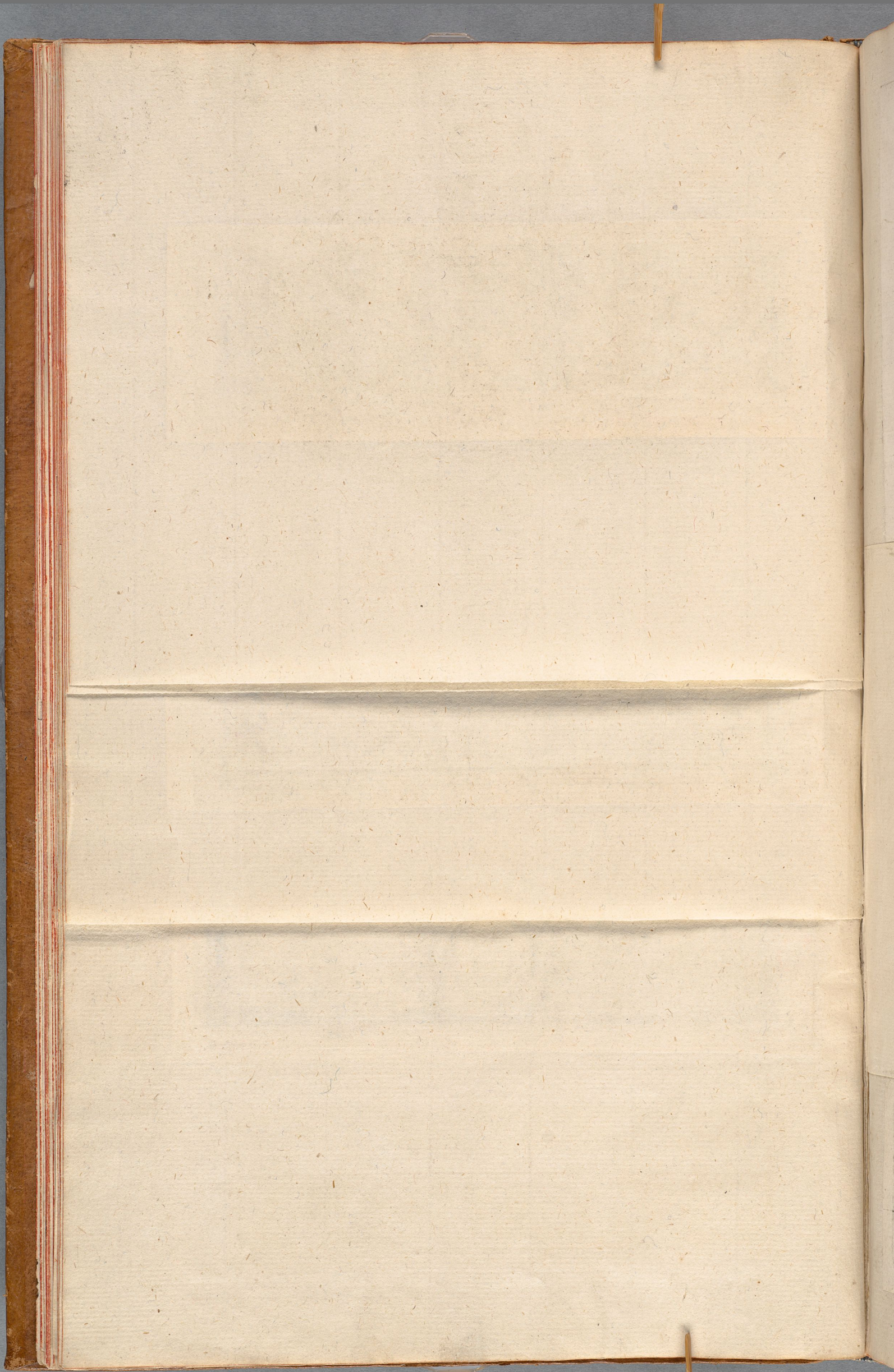
Præter Divenska Dedicationen Tom: 2.

27.

Præter Latenske Præfationen Tom: 2.

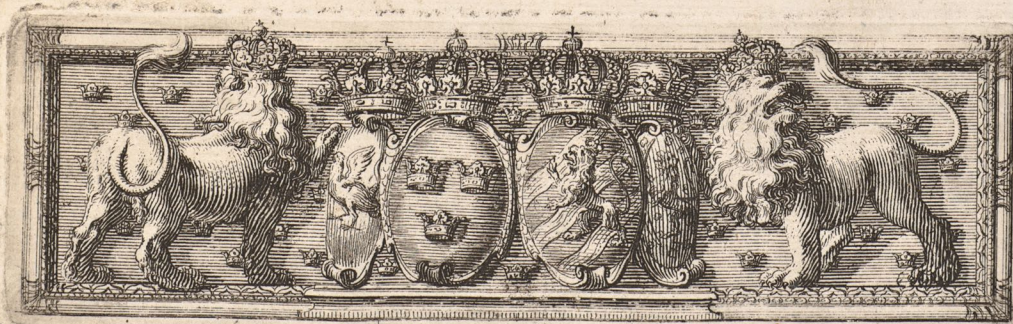

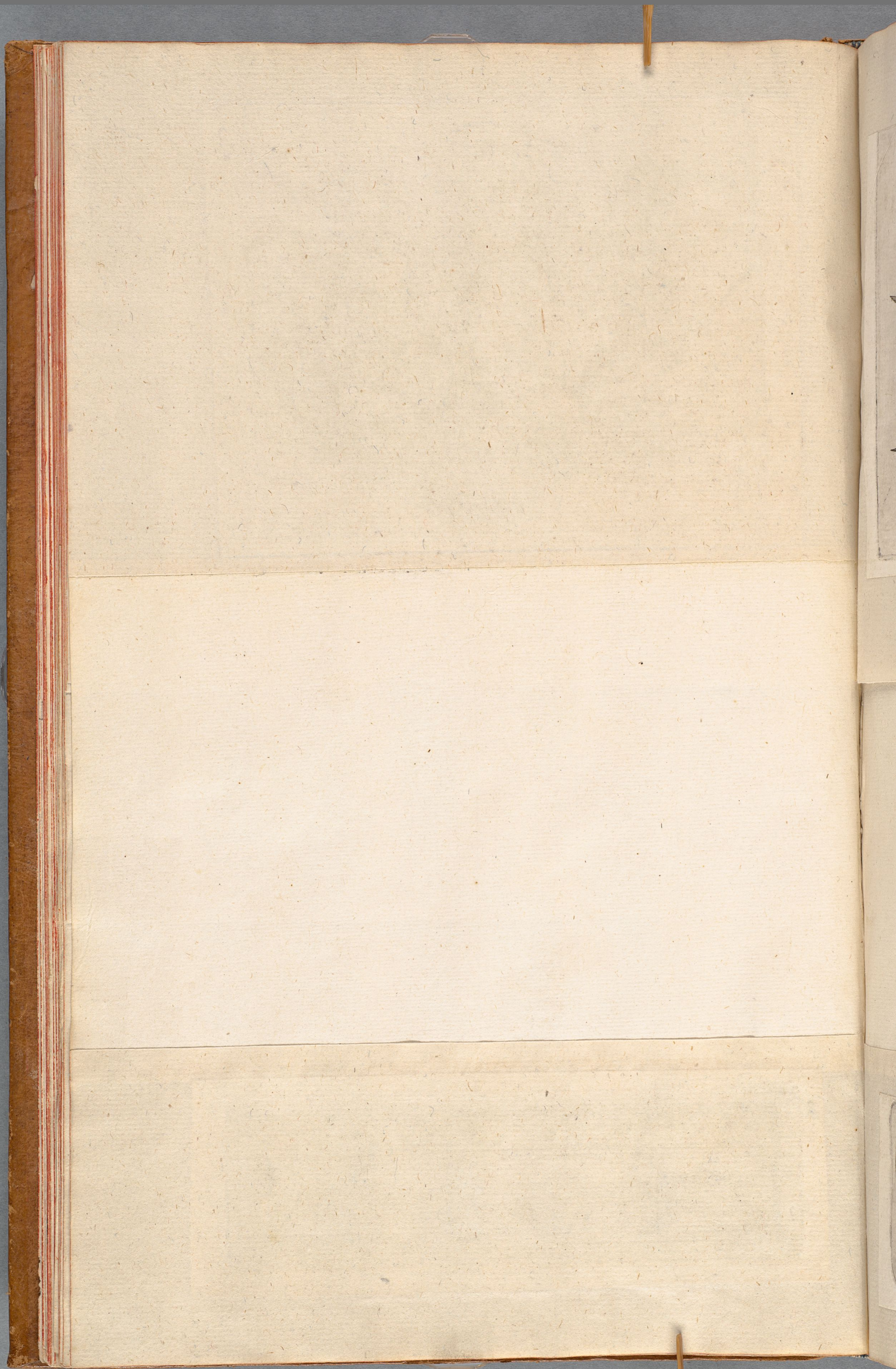

Indes Swenske Dedicationen Tom: 4.

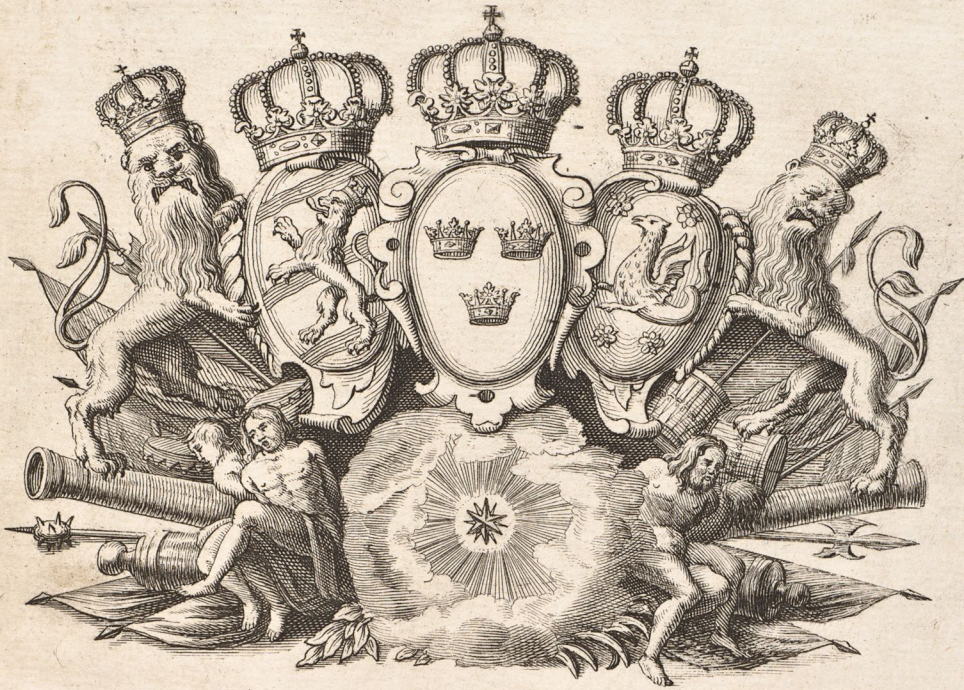

Sweser Latinske Præfationen Tom: 4.

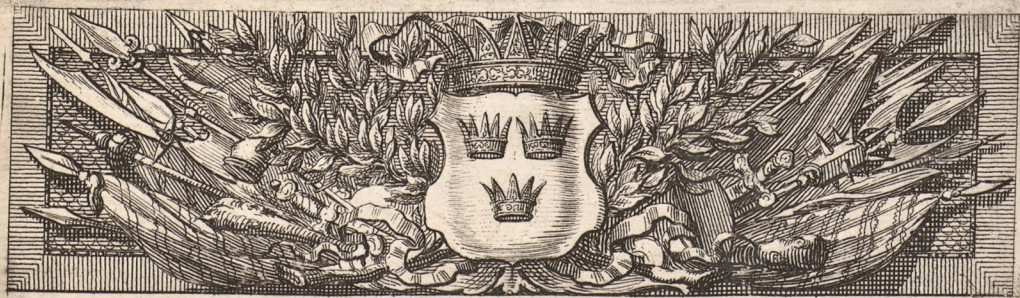

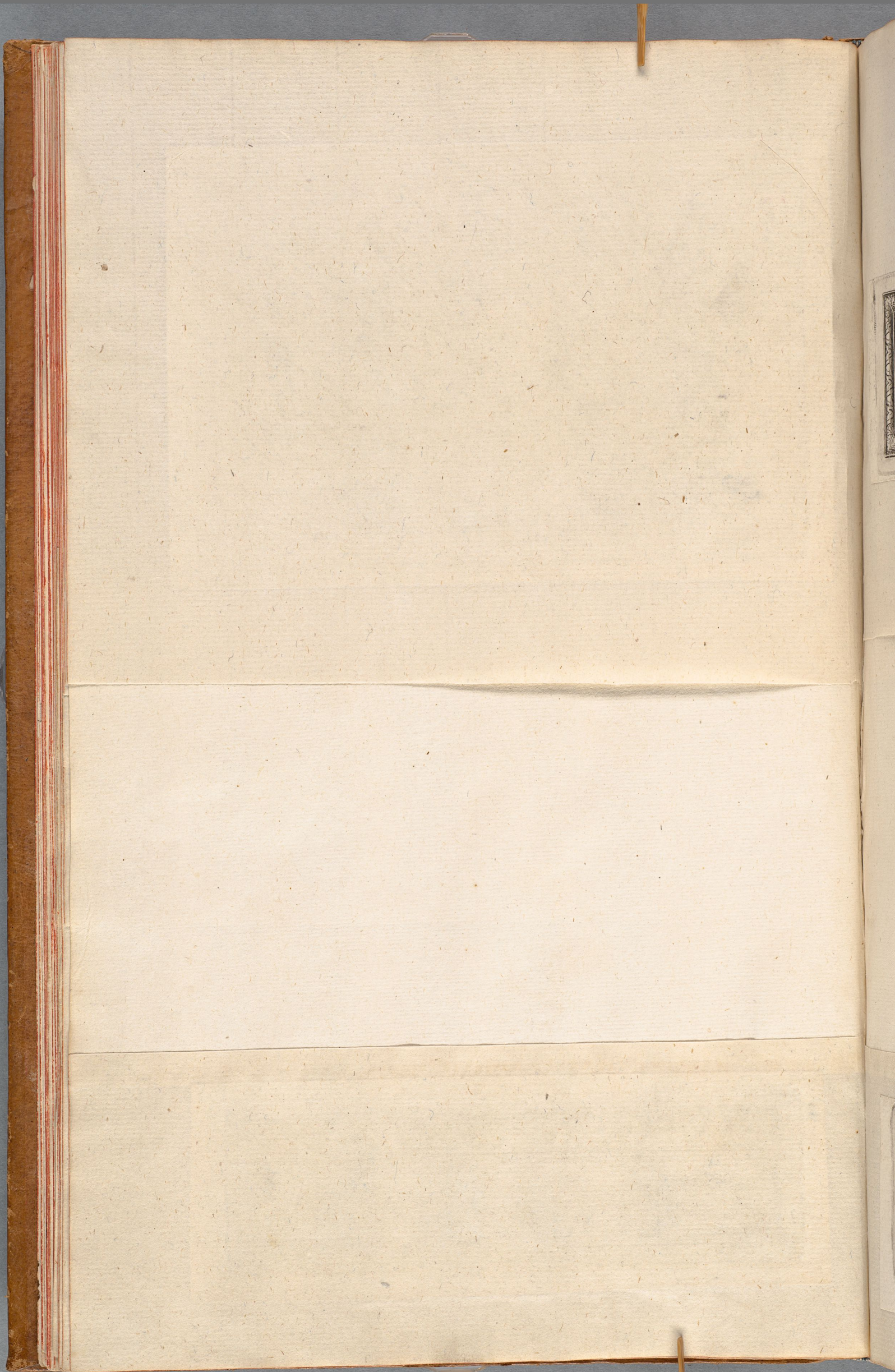

Index Latinæ Præfationen Tom: 2.

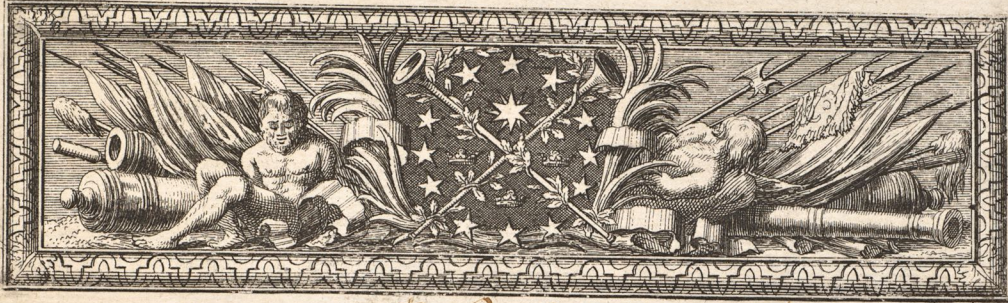

Öfwer Libro Primo eller Beskrifningarne öfwer Provincierna Tom: 2.

29

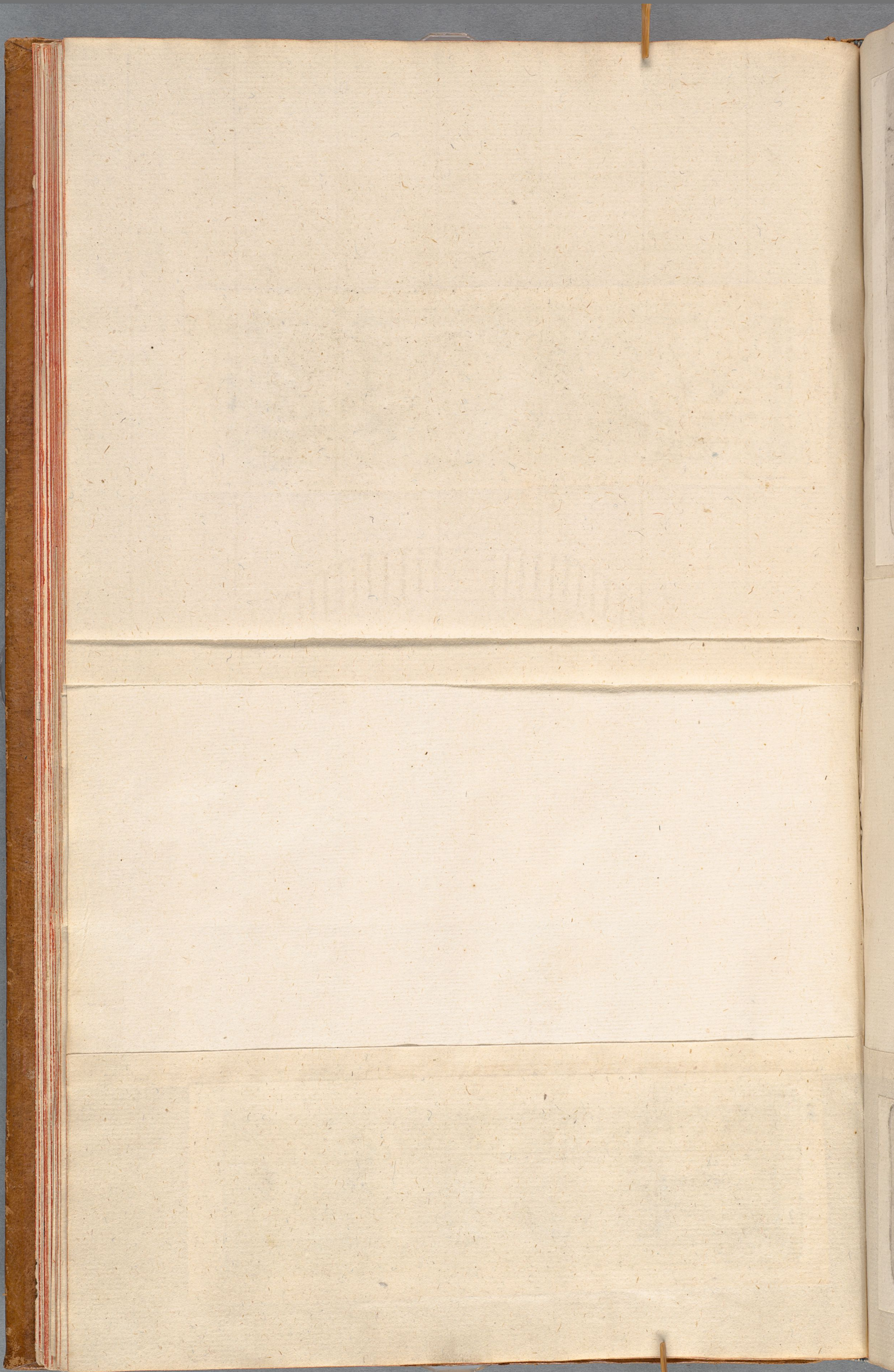
Öfwer Öwente Präfationen Tom. 2.

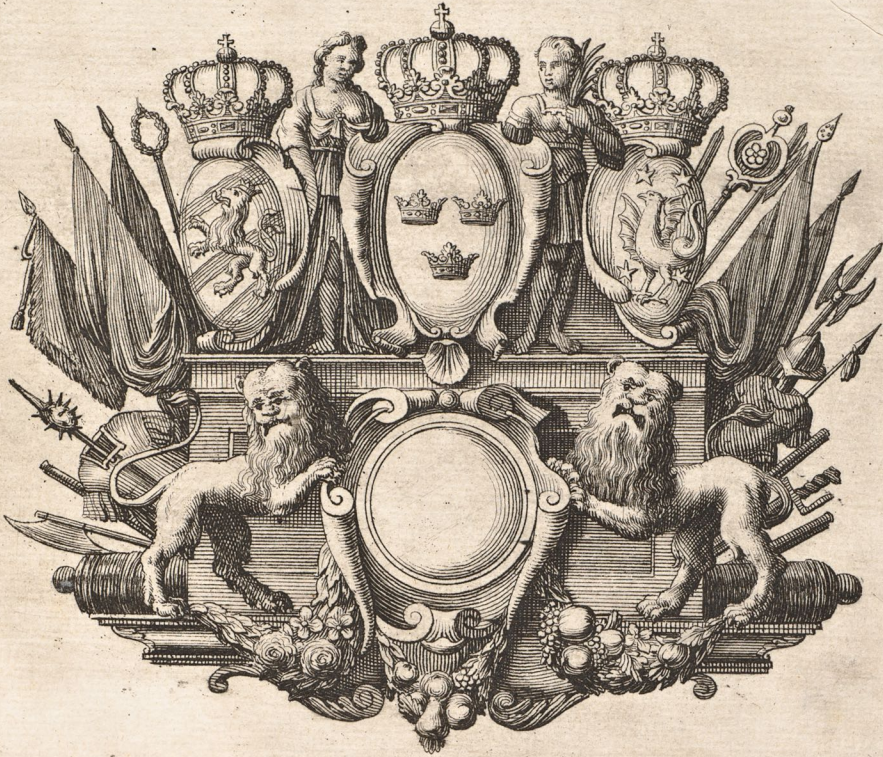
31.

Öfwer Libro Primo eller Beskrifningarne öfwer Provincierna Tom. 2.

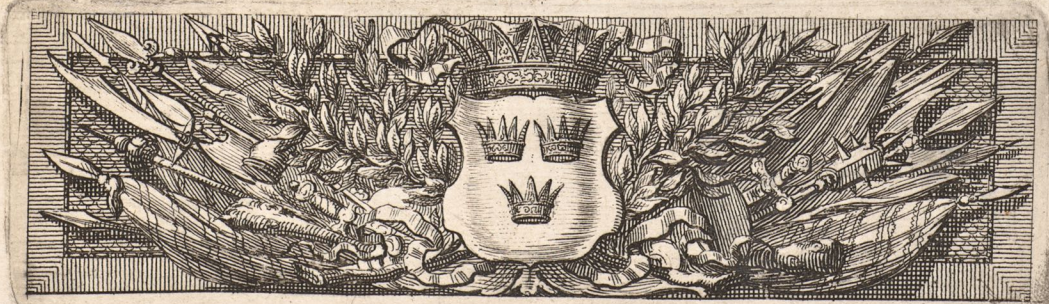

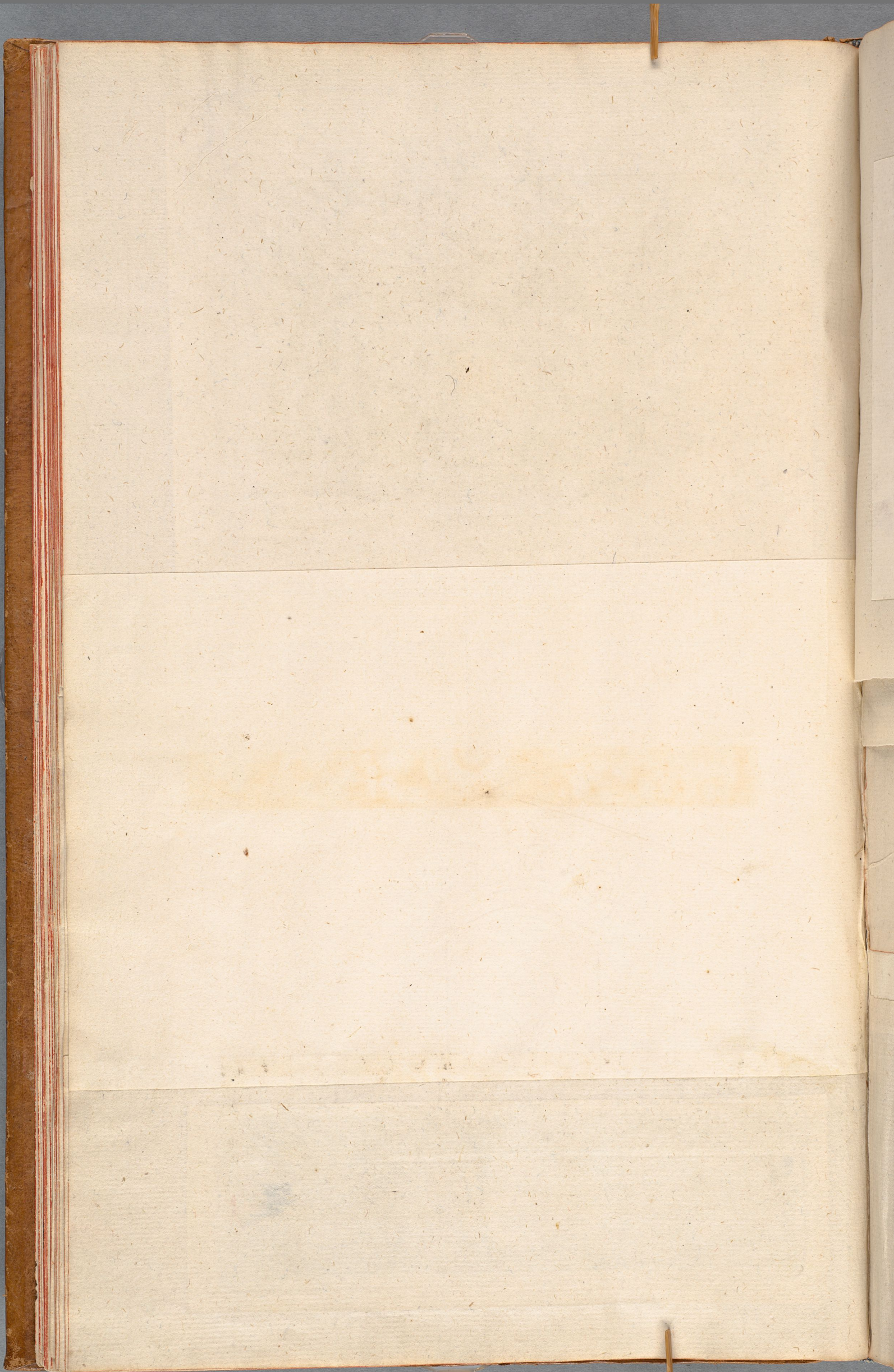

Under Öwenske Prästationen Tom. 2.

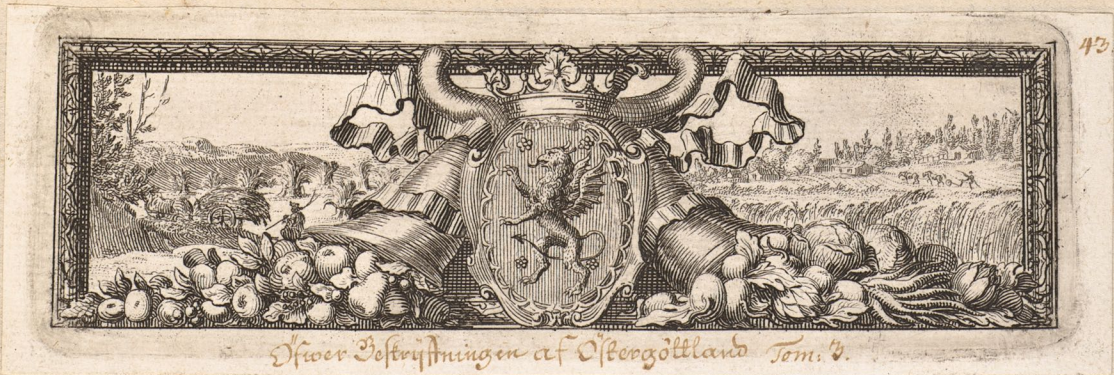

Öfwer Libro Primo eller Hestryffningarne öfwer Provancierna Tom. 2.

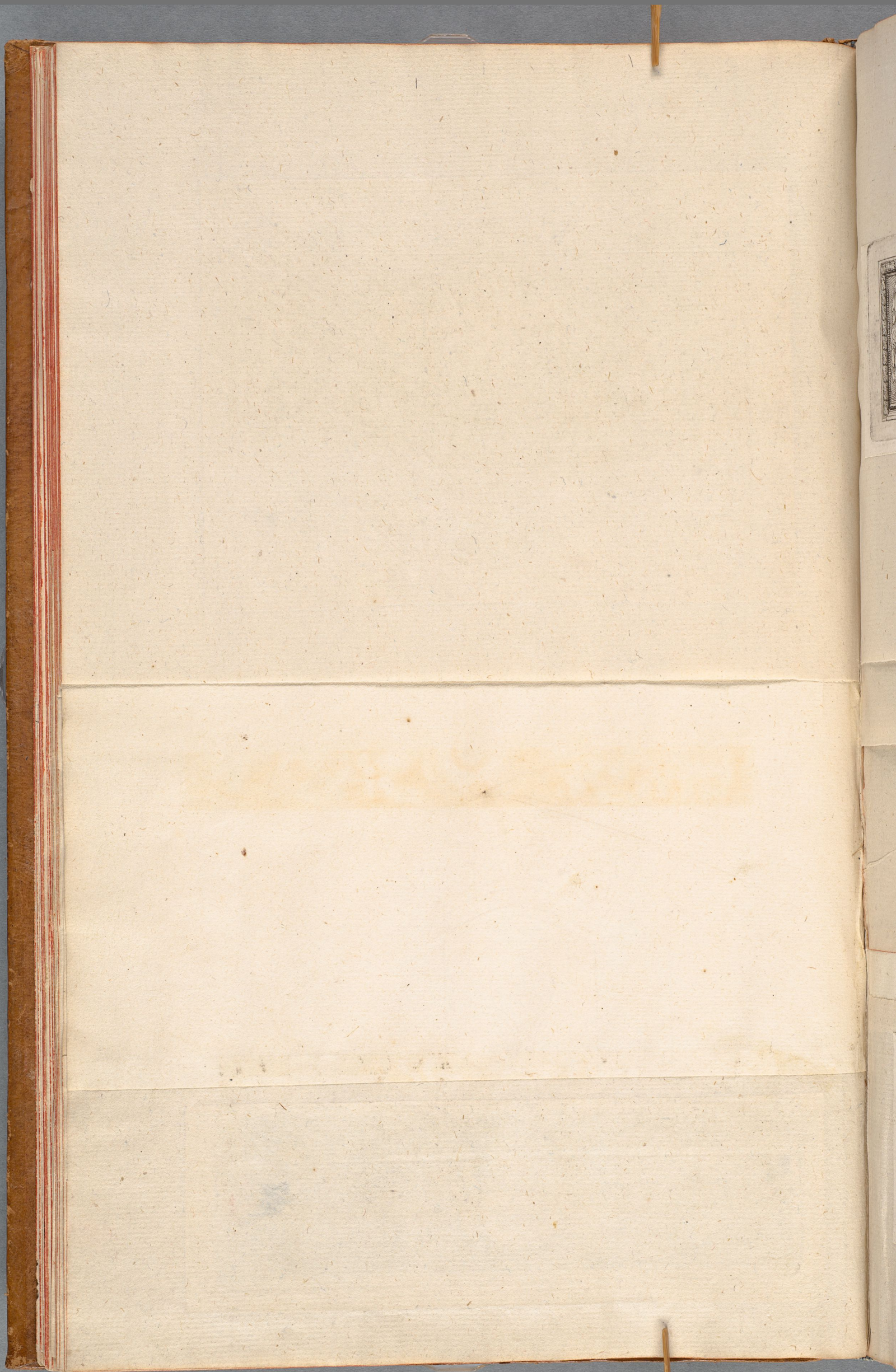

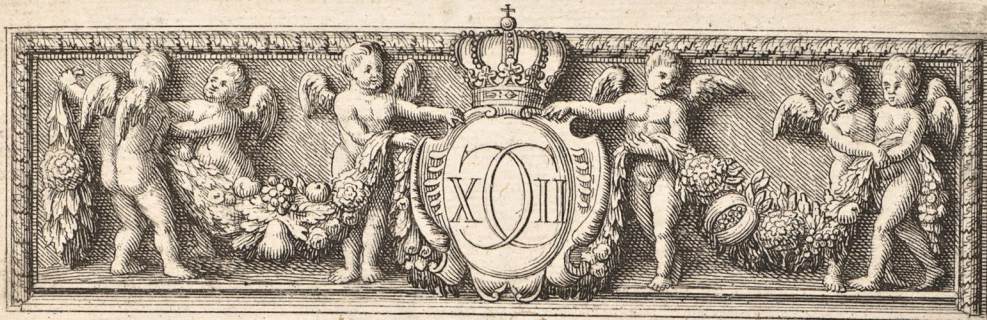

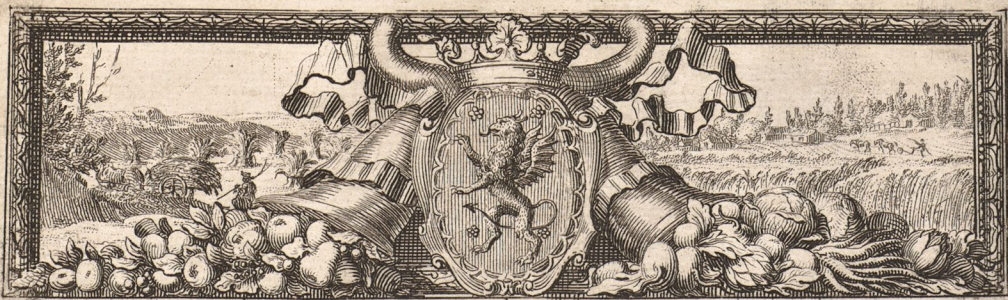

36.

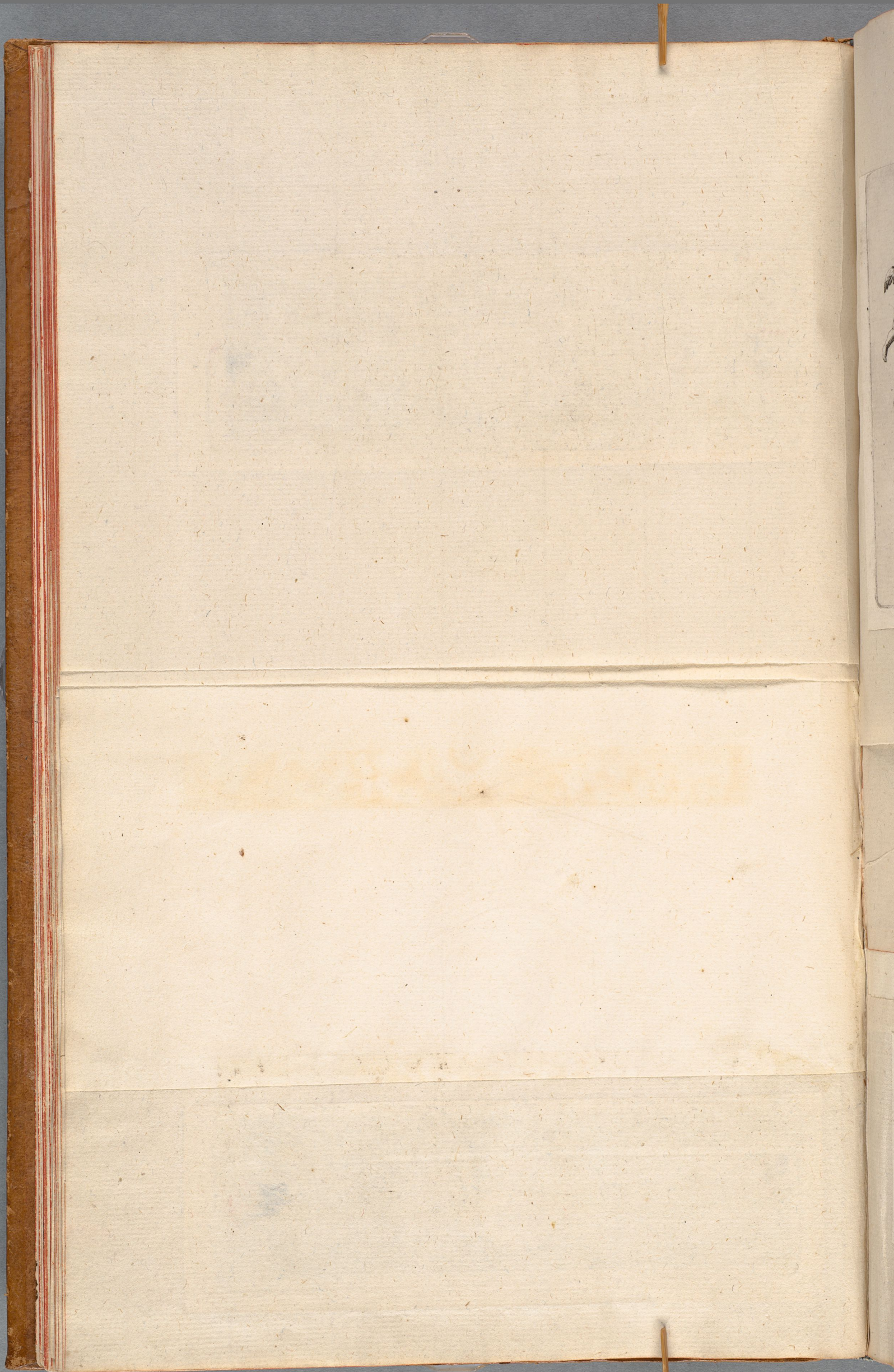
Öfver Latinste Dedicationen Tom: 3.

43

Öfver Bestyrningarna af Östergötland Tom: 4.

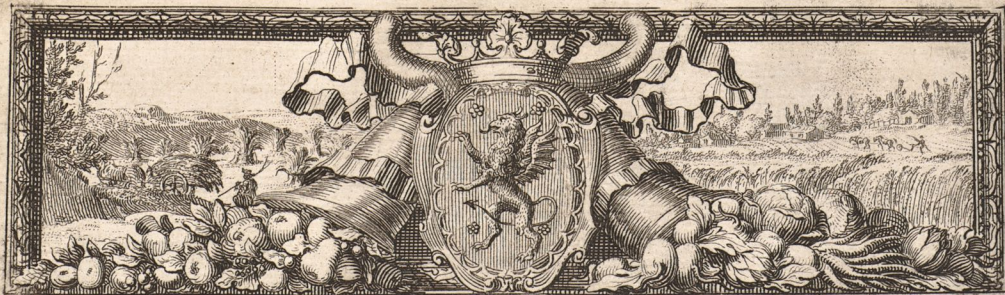
36.

Under Latinske Dedicationen Tom: 3.

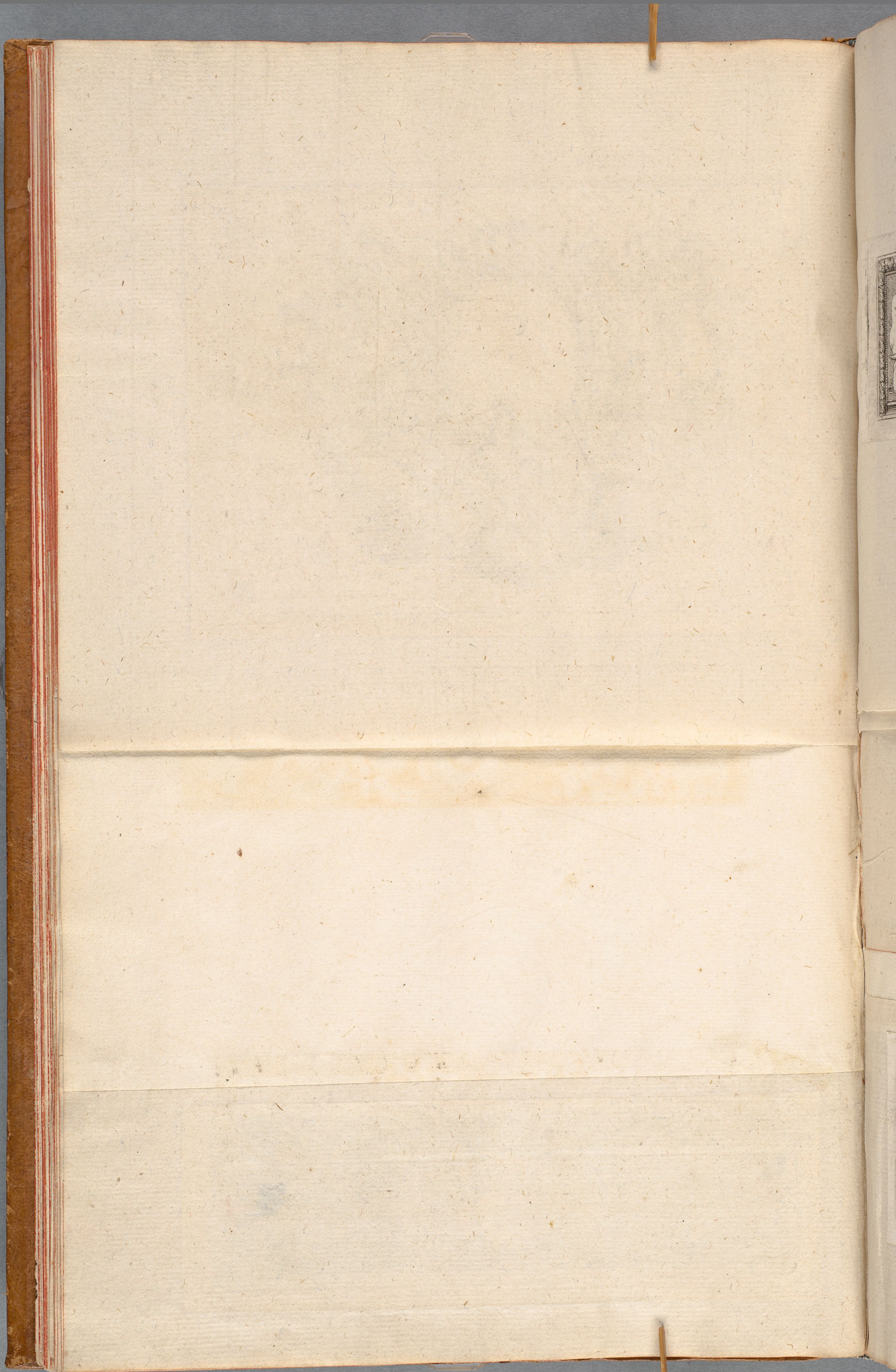

43

Öfver Bestyrningem af Östergötlands Tom: 3.

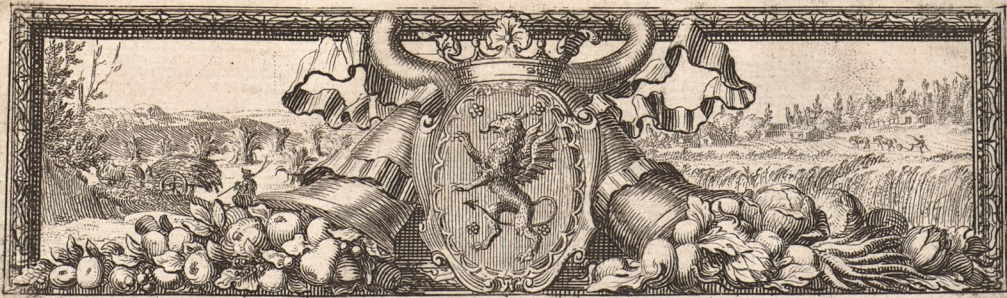

37

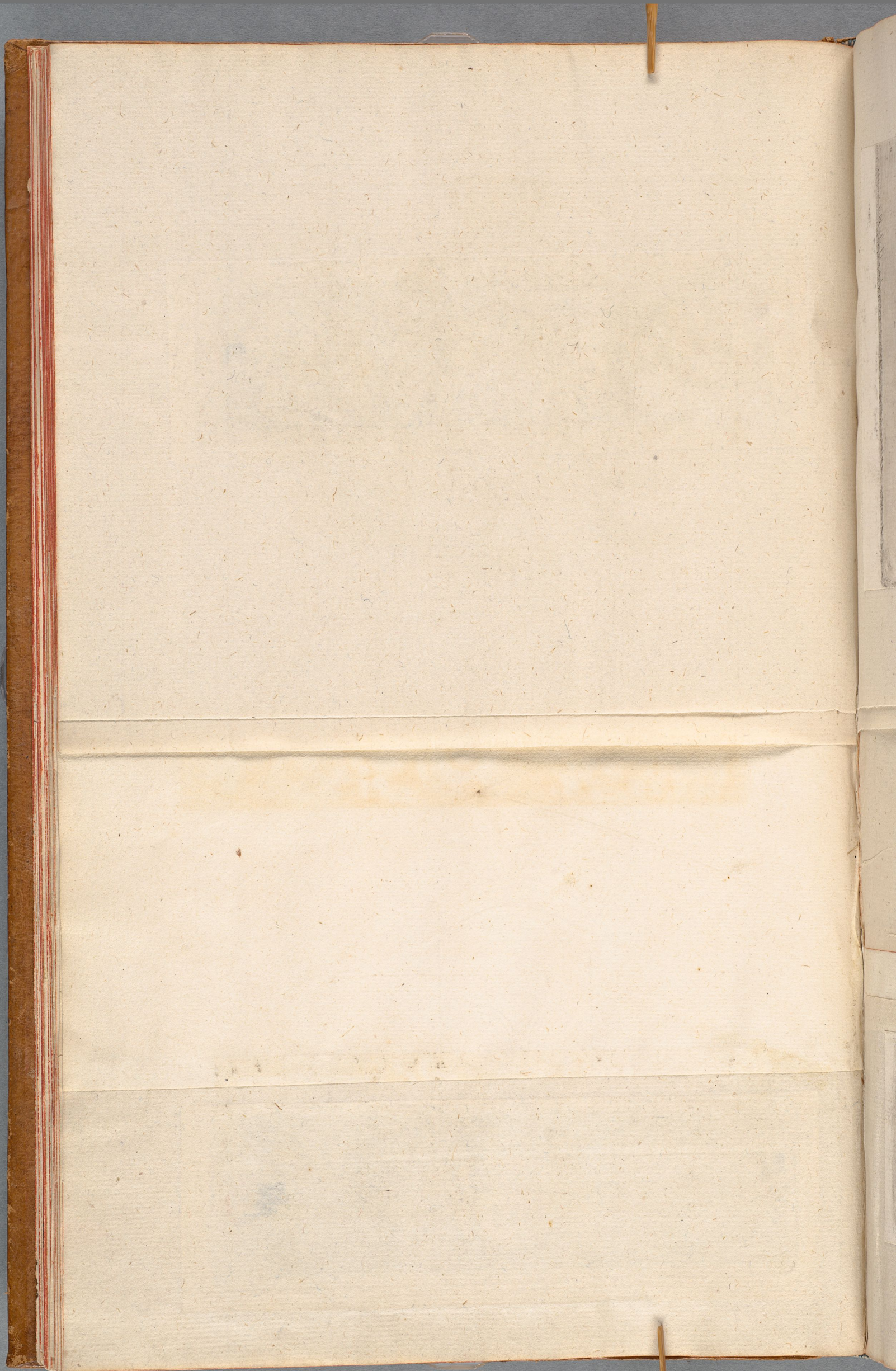
Öfver Tverste Dedicationen Tom. 3.

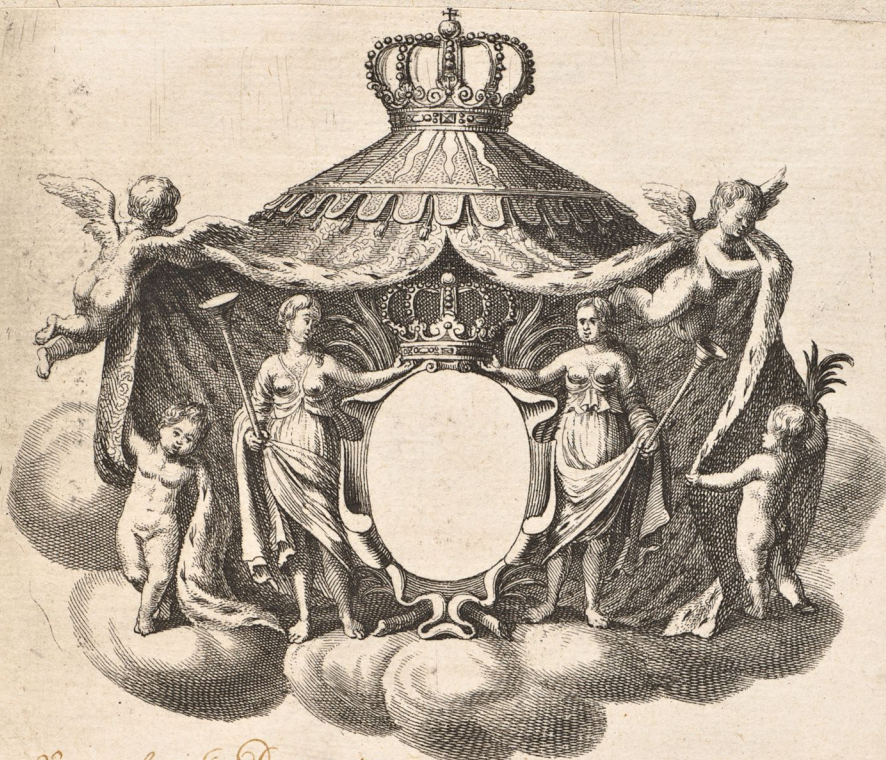
42

Öfver Bestyrningin af Östergötlands Tom. 3.

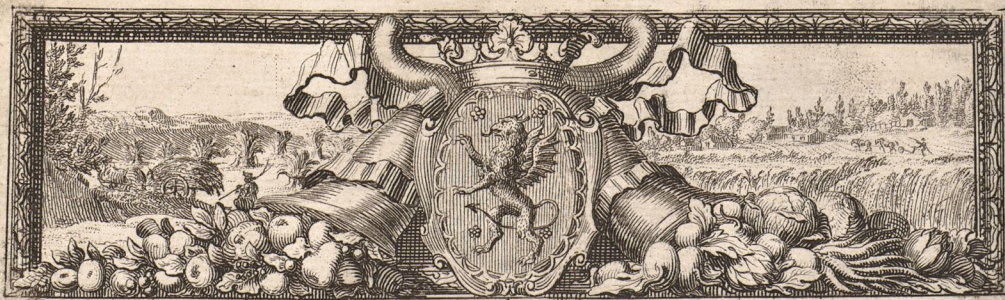

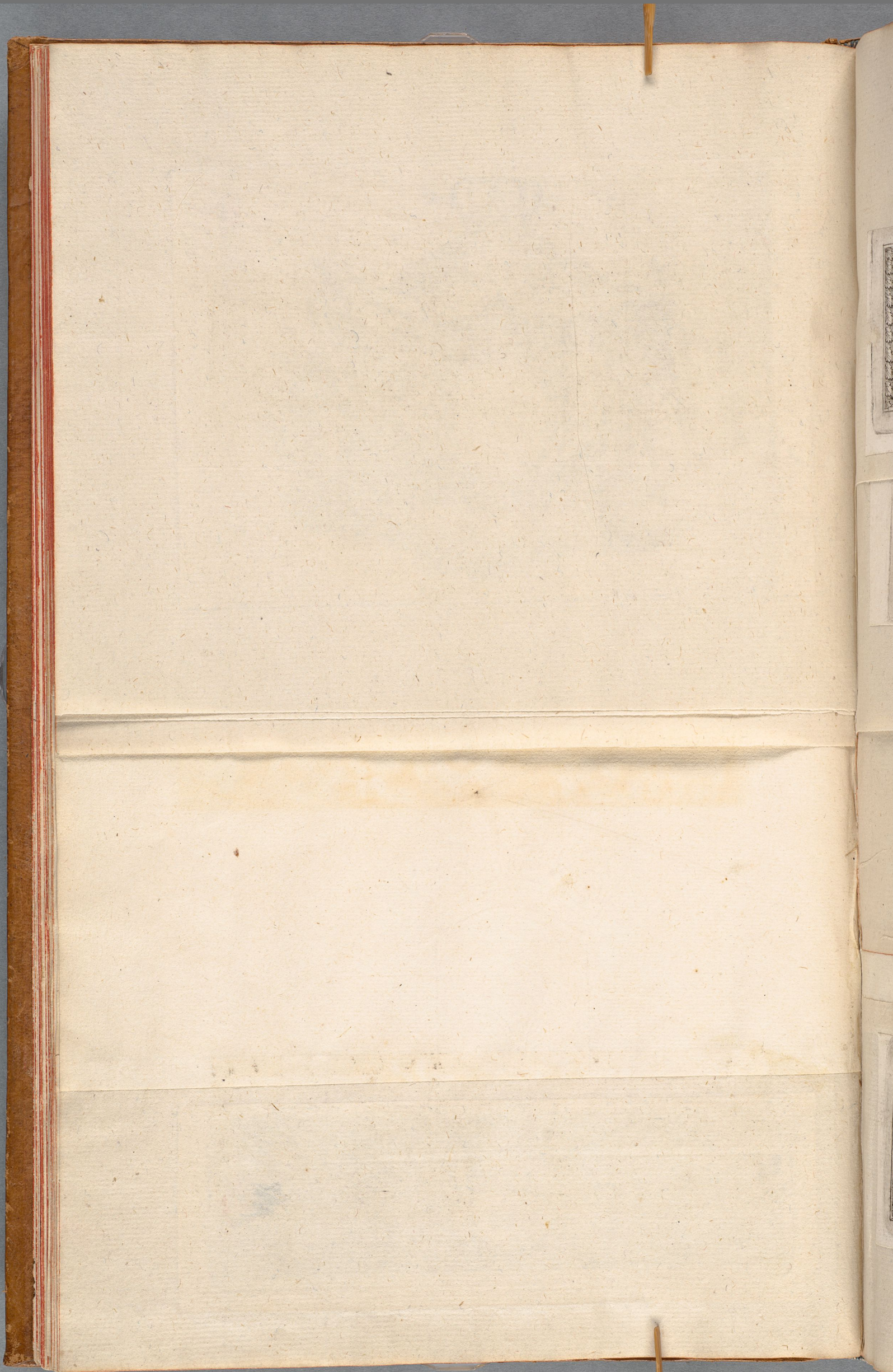

Ende Latinſke Declinationen Tom: 3.

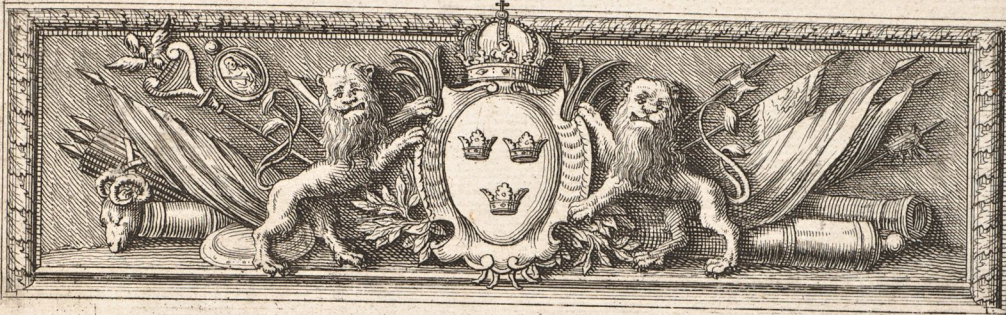

Öfver Befkrifningen af Östergöttsland Tom: 4.

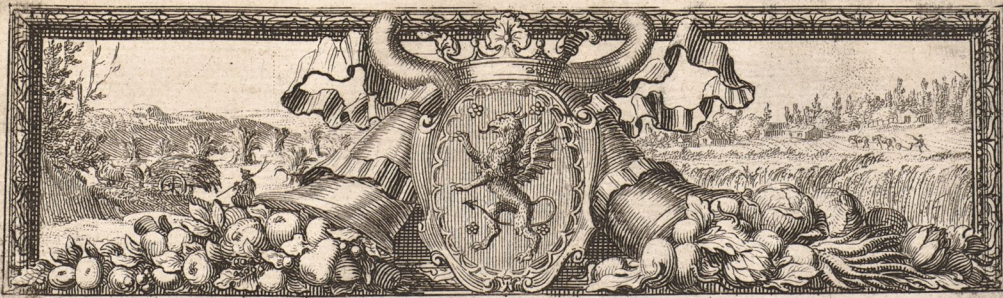

39.

Öfver Latinske Präfationen Tom. 3.

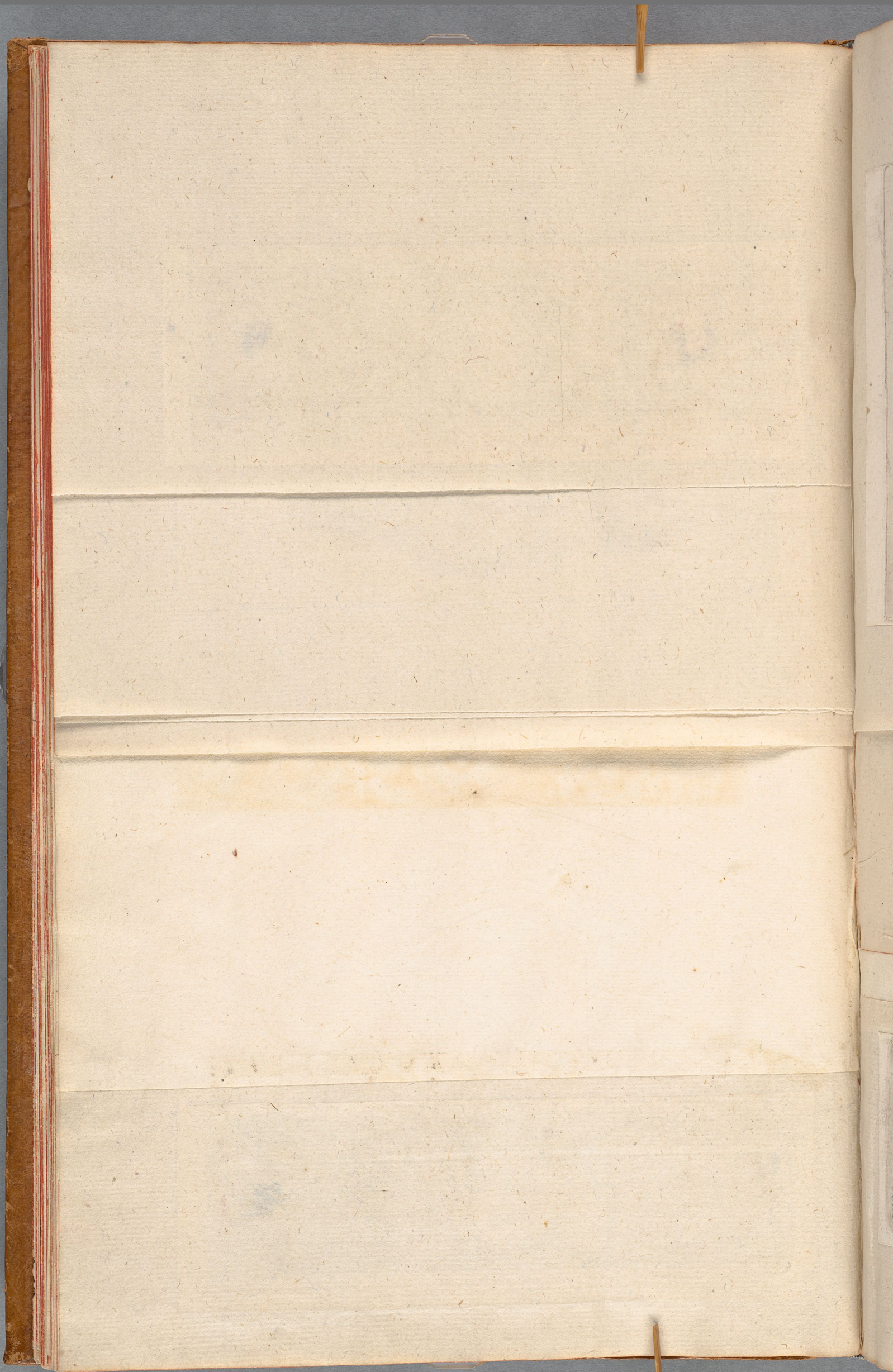
Under Latinske Präfationen Tom. 3.

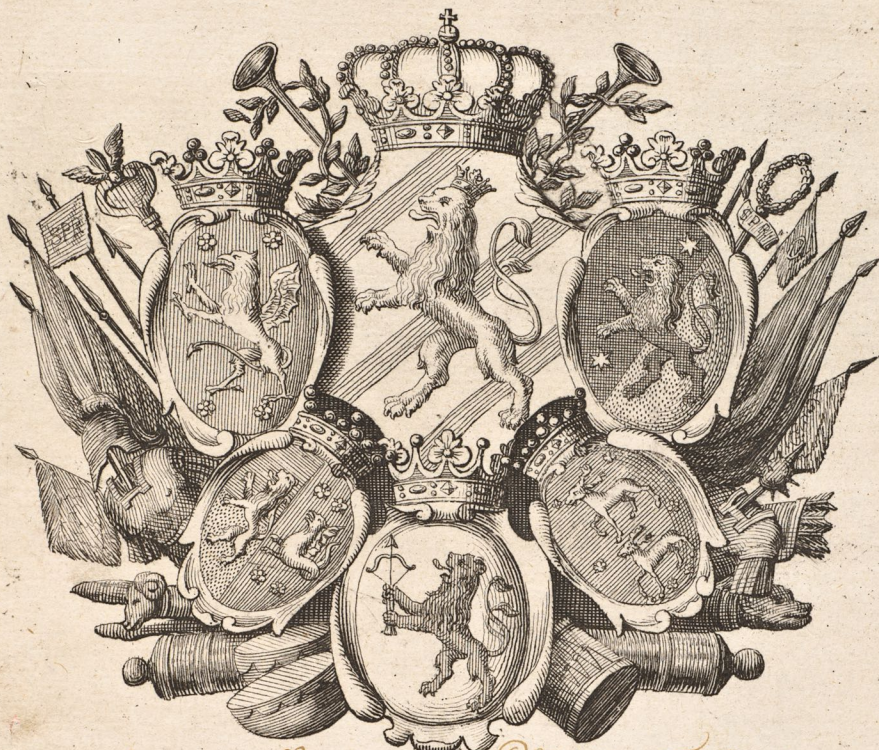
42.

Öfver Bestyrningin af Östergötlands Tom. 3.

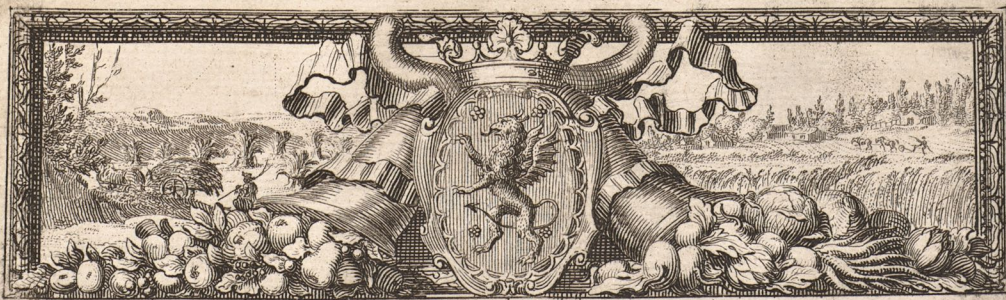

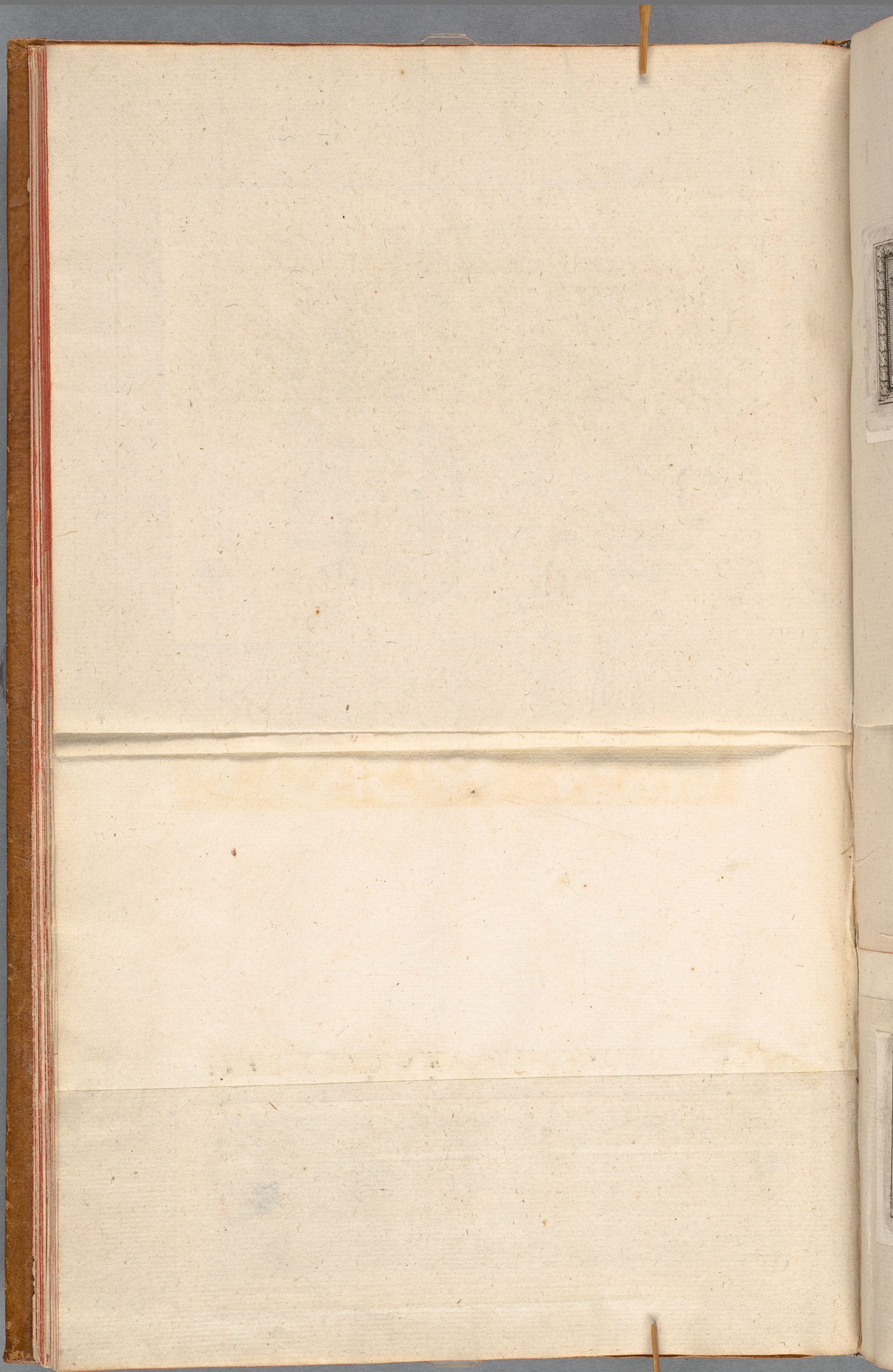

Under latinste Präziationen Tom. 3.

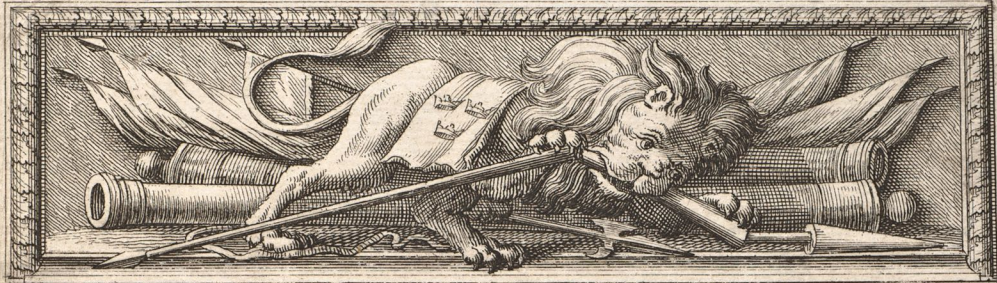

Öfver Bestyrningin af Östergötland Tom. 3.

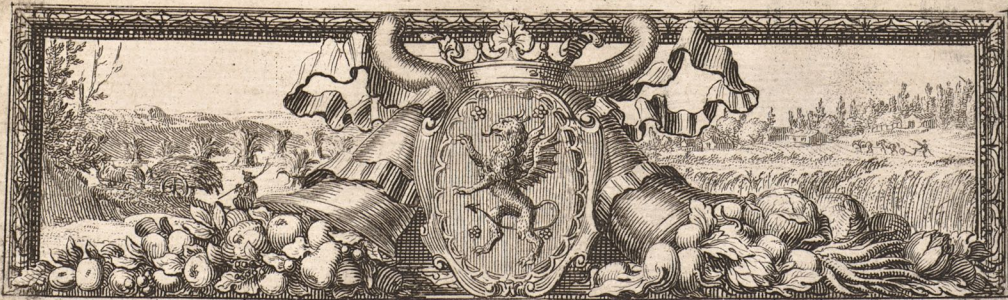
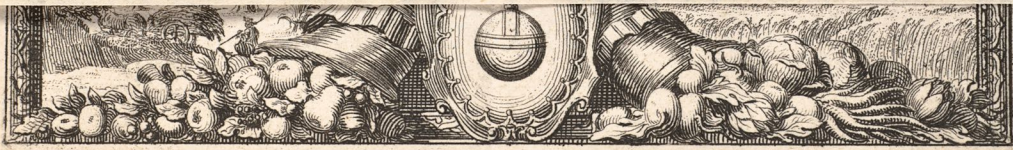

41

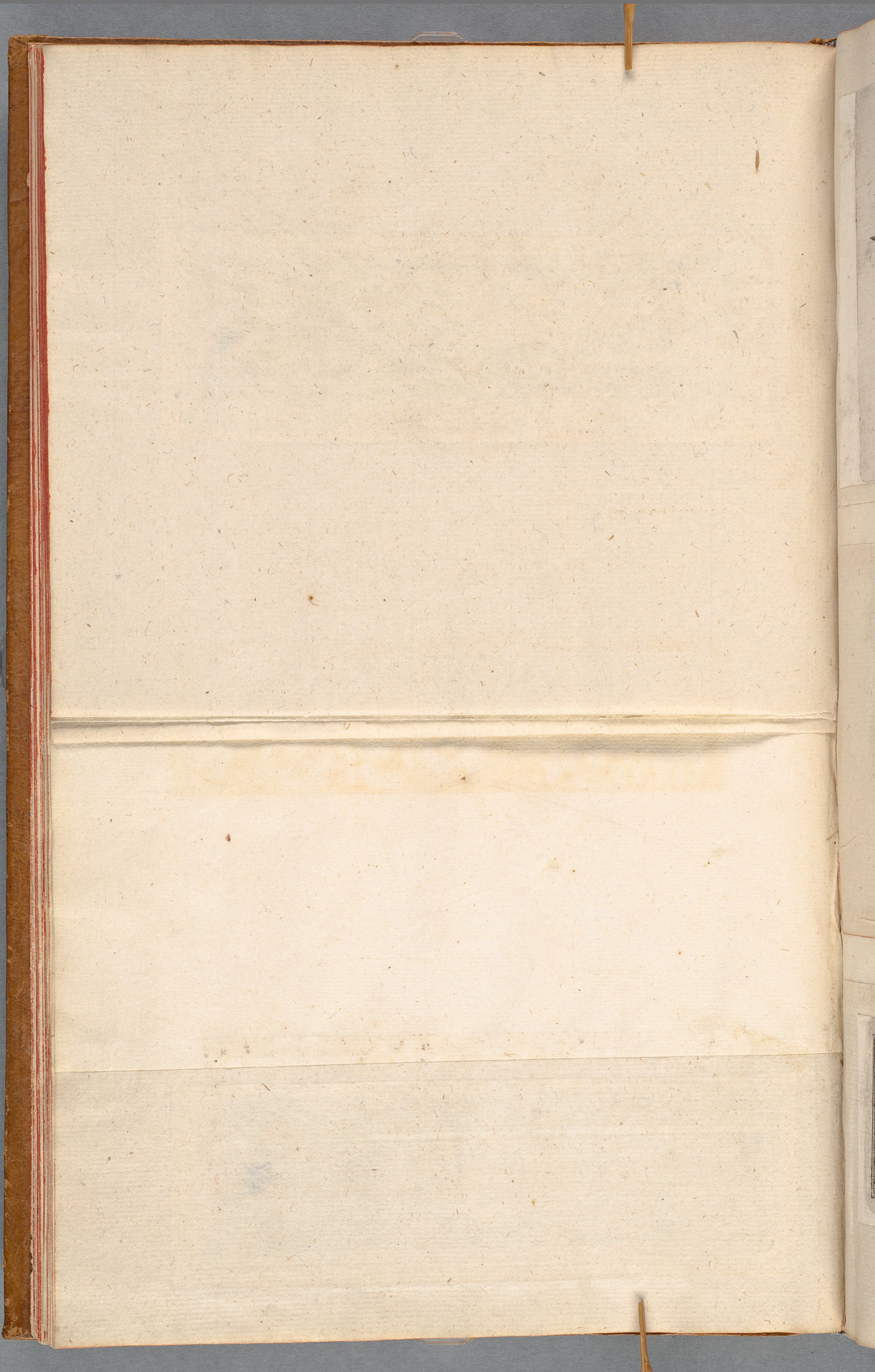
Öfver Öfverste Präfationen Tom. 3.

42

Öfver Bestyrningarna af Östergötland Tom. 4.

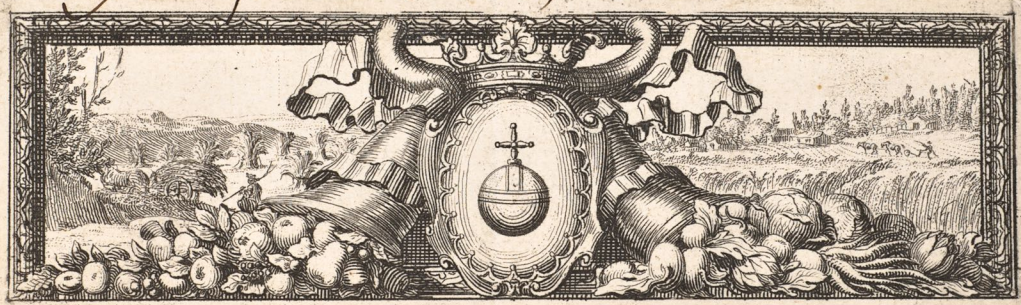

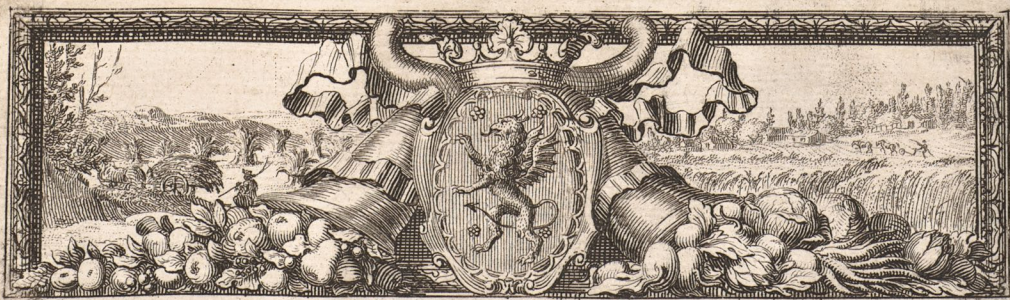
42

Endes Tvenste Præfationen Tom. 2.

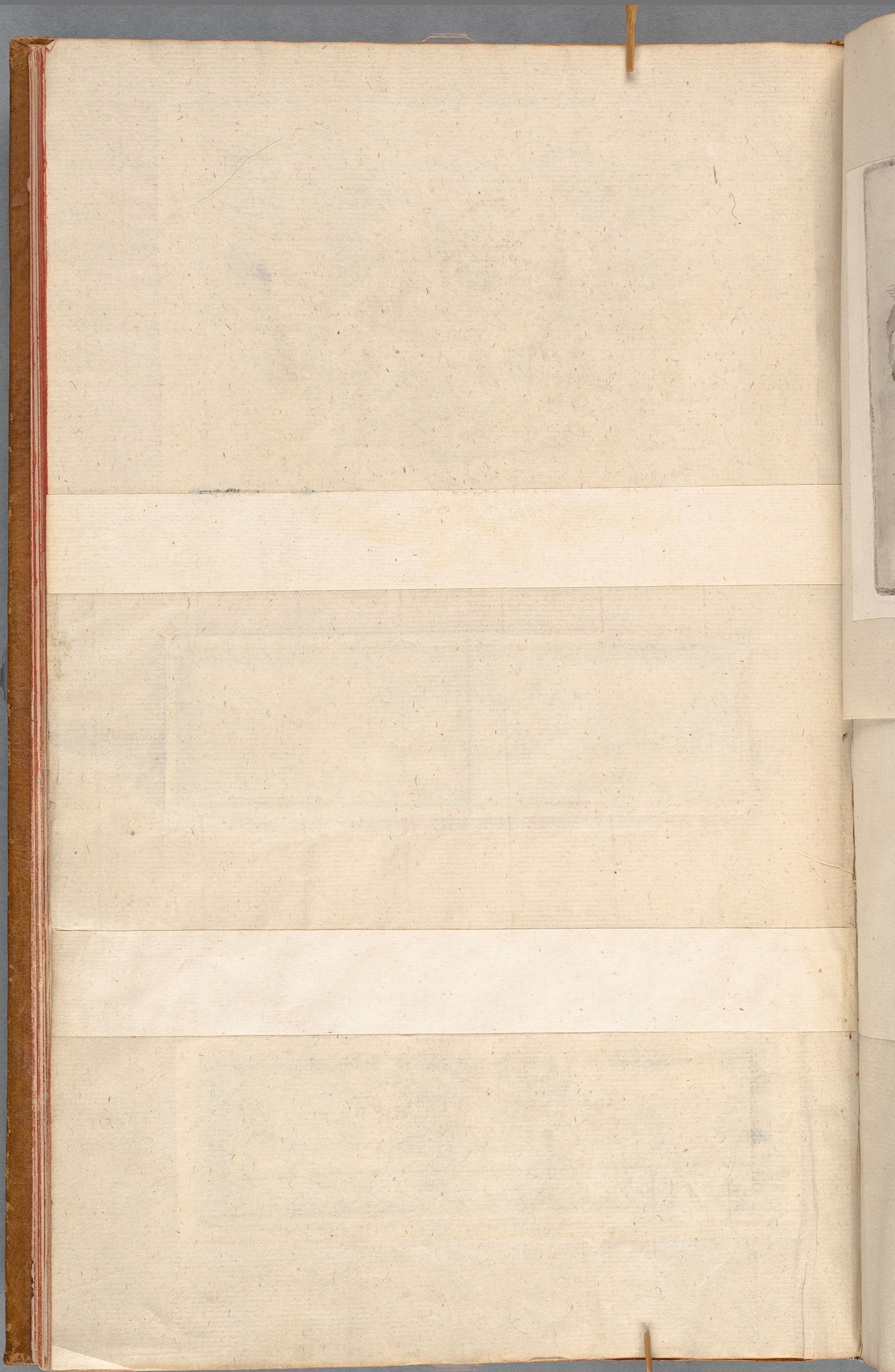

43

Öfver Bestyrningarna af Östergötland Tom. 2.

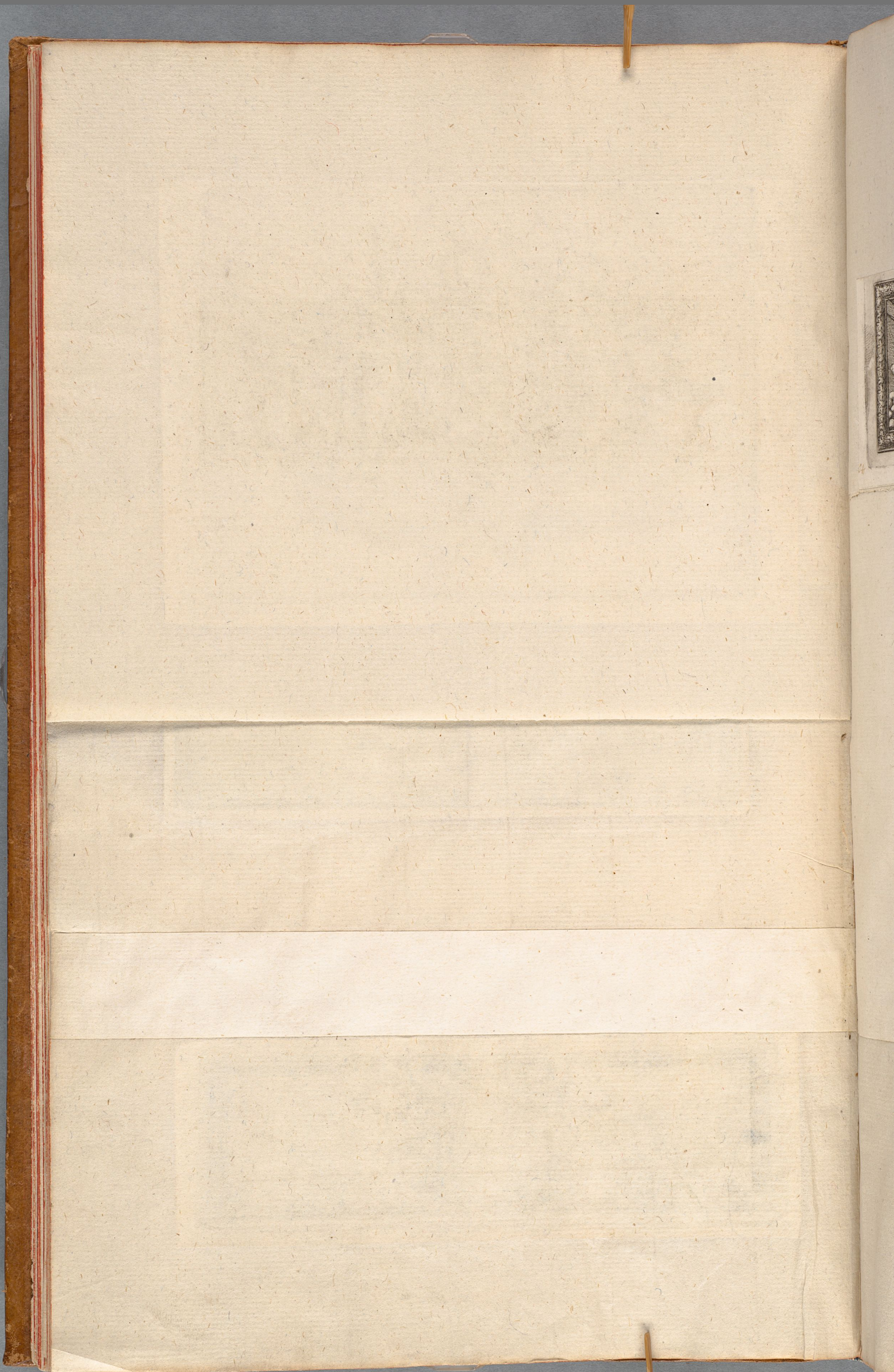

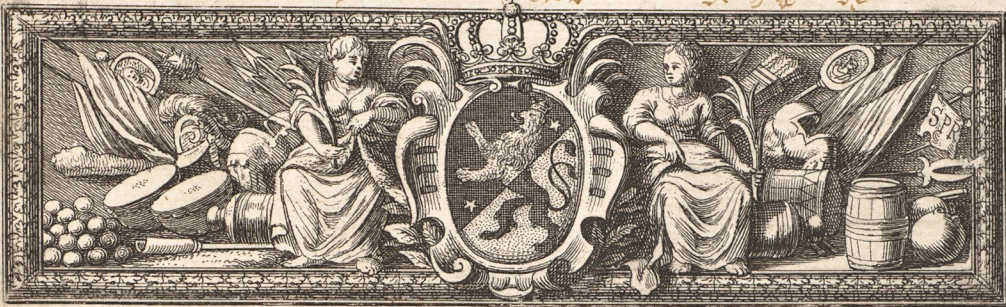
44.

Under besöfningu af Östergötland Tom. 3.

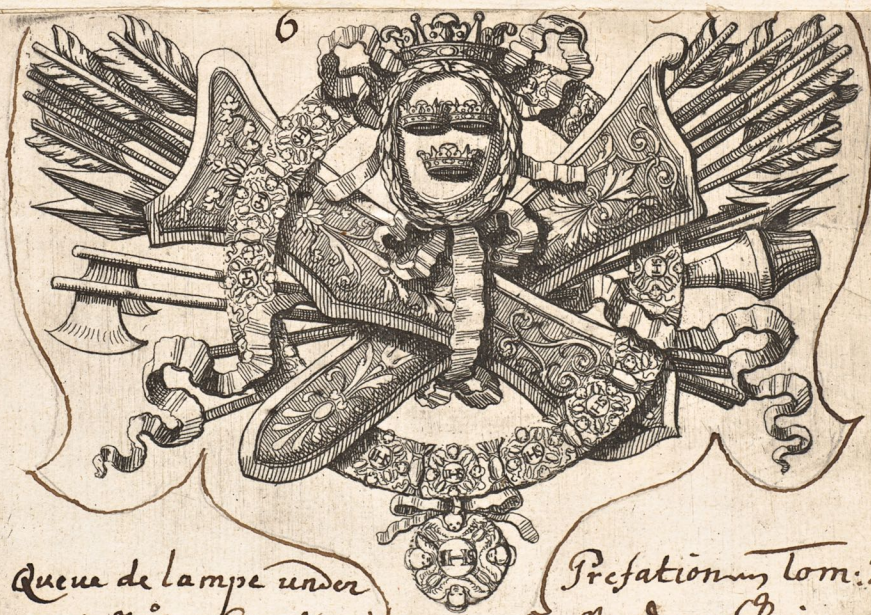

45.

64

Officer Beskrifningen af Wästergötland Tom: 3.

6
 Queue de lampe under
 Nota flatus place affligit

Prefationum Tom. 2.
 affluere duntaxat hinc

